

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU

1. SKUPLJANJE GRADE

1.1. Kupnja

Za Srednjovjekovnu, Numizmatičku i Egipatsku zbirku otkupljena je slijedeća muzejska građa:

- Od Mate Ivančića iz Zagreba otkupljen je ranosrednjovjekovni mač tipa *Tea-cosy pommel*, (12. st.); (Inv. br. S-4061).
- Od Irislava Dolenea iz Zagreba otkupljeno je 5 nereduciranih modela za kovani novac NDH (1 kn 1941, 500 kn, 2 Kn/500 Kn, 2 Kn, «Žetelica» 1941), kao i 5 originalnih kalupa za novac NDH (25 i 50 banica). Autori su poznati hrvatski medaljeri 20. st., Ivo Kerdić i Teodor Krivak (Inv. br. E53921-E53930).
- Za muzejsku Egipatsku zbirku otkupljen je egipatski drveni sarkofag, koji je u vlasništvu Grada Zagreba (evidentiran je u imovini Grada i u knjizi umjetnina vodi se pod brojem 558). Otkup je ostvaren pravom prvokupa od N. Kavurića iz Zagreba, a sarkofag je Muzej preuzeo na trajnu pohranu. Na taj način uspješno su okončani višegodišnji dogovori oko otkupa iznimno rijetkog primjerka drvenog antropomorfnog sarkofaga iz razdoblja 25. egipatske dinastije, a nalazio se u posjedu obitelji Kavurić. Nakon dogovora o cijeni između Grada Zagreba (Ured za obrazovanje, kulturu i šport) i vlasnika sarkofag je otkupljen i prenesen u Arheološki muzej u Zagrebu, gdje će biti stručno obrađen, restauriran te izložen u stalnom izložbenom postavu. Članovi muzejske komisije, A. Rendić-Miočević, I. Mirnik i I. Uranić, ustanovili su da je spomenik autentičan te da je u jednakom stanju kao u vrijeme kad su pregovori o mogućem otkupu započinjali. Utvrđeno je da je prije izlaganja u izložbenom postavu potrebno poduzeti odgovarajući konzervatorski zahvat. (Inv. br. 782).

1.2. Terensko istraživanje

Antički odjel:

- Prigodom zaštitnih arheoloških istraživanja na lokalitetu Ščitarjevo - Škola (iskop za sportsku dvoranu) prikupljena je velika količina ulomaka keramičkih posuda iz slojeva antičke nekropole, a također i oko 390 različitih sitnih predmeta (staklo, olovo, željezo, bronca, novac i fina keramika), koji će nakon stručne obrade biti pohranjeni u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

1.2. Darovanje

- Miroslav Brkić iz Kupinečkog Kraljevca, Matički 29, darovao je Muzeju kamenu sjekiru s rupom za nasad, nađenu u Horvatima (spis 1909/08; Inv. br. P-20449);
- Dr. Nikola Šipuš darovao je Muzeju unikatni, iznimno vrijedan primjerak rimskog pečata za kovanje novca cara Konstantina iz Siscije (Inv.br. C38000);
- Donacija Hrvatske narodne banke: izdanja 2006.-2008., u zlatu, srebru i legurama: numizmatički kompleti (2006, 2007, 2008); II. izdanje «Svjetsko nogometno prvenstvo u Njemačkoj»; «Nikola Tesla», «Ivan Meštrović»; «Stari hrvatski brodovi – dubrovačka karaka»; «Benedikt Kotruljević», «Andrija Mohorovičić», «Marin Držić» - 34 primjeraka (Inv. br. G2380);
- Poklon Rektorata Sveučilišta u Zagrebu: brončana, dijelom pozlaćena doktorska medalja Sveučilišta, autora Damira Mataušića (Inv.br. E53815);
- Irislav Dolenc iz Zagreba poklonio je Muzeju 9 komada modela i kalupa svoje portretne medalje, rad Damira Mataušića iz 2000. god. (Inv.br. E53765-E53773), zatim medalju Koste Angelija Radovanija posvećenu Ludbregu (Inv. br. E53473), kao i tri pretiska starih zemljopisnih karata;
- Vladimir Novak iz Zagreba Muzeju je darovao po dva primjerka medalje s hrvatskom tematikom, iskovana u srebru u SAD 1991. i 1992. god., sveukupno 4 primjerka (Inv.br. E53559-E53562);
- Maja Kaić iz Buenos Airesa u Argentini, darovala je Muzeju 4 primjerka novca, među kojima su rimski republikanski denar i denar bosanskog kralja Stjepana II. Tomaševića (Inv.br. B2153; E53764; G2378);

- Prof. Dr. Radovan Erben iz Zagreba darovao je Muzeju primjerke modernog novca 20. st. (7 komada, Inv. br. G2381);
- Prof. Jasna Čmelić iz Zagreba darovala je Muzeju 2 novčanice te 15 primjeraka suvremenog novca (Inv. br. G2382).

Privremena pohrana

- Tijekom zaštitnih arheoloških istraživanja na nalazištu Tomašanci - Palača prikupljeno je i u bazu podataka uvedeno 1699 vrećica s nalazima keramike, kamena i kućnog ljepa. Uzeto je 837 uzoraka ugljena, zemlje za flotaciju zbog izdvajanja arheobotaničkih nalaza i kemijskih analiza te kostiju. U obrazac posebnih nalaza izdvojeno je 349 predmeta. Nakon stručne obrade predmeti će biti pohranjeni u Arheološkom muzeju u Osijeku (J. Balen).
- Tijekom zaštitnih arheoloških istraživanja na nalazištu Jurjevac – Stara Vodenica prikupljeno je te u bazu podataka uvedeno 229 vrećica, uglavnom s nalazima keramike, kamena i željeznih čavala. Uzeto je 159 vrećica s uzorcima zemlje, kostiju i ugljena. U obrazac posebnih nalaza upisane su 184 jedinice. Nakon stručne obrade predmeti će biti pohranjeni u Arheološkom muzeju u Osijeku (J. Balen).
- Tijekom zaštitnih arheoloških istraživanja na nalazištu Buzin, na budućoj trasi autoceste prema Sisku, prikupljeno je i u bazu podataka uvedeno 89 vrećica s nalazima keramike, metala i kosti. Nakon stručne obrade predmeti će biti pohranjeni u Muzeju Turopolja (I. Radman-Livaja).

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Tijekom godine redovno su kontrolirani mikroklimatski uvjeti u izložbenim postavima, u depou Egipatske, Srednjevjekovne, Antičke i Pretpovijesne zbirke, kao i u prostoriji za privremenu pohranu predmeta koji su preuzeti na konzervatorsko-restauratorsku obradu iz drugih institucija, uz svakodnevno održavanje isušivača (I. Gagro, Z. Znidarčić, D. Doračić) Antički odjel:

- Obradeno je 390 sitnih nalaza i oprano oko 10000 ulomaka keramike sa zaštitnog istraživanja na lokaciji Ščitarjevo - Škola (iskop za sportsku dvoranu).

2.2. Konzervacija

- Provedeni su pripremni radovi za postupak stabilizacije (mikroskopski pregledi, uklanjanje zemlje i debljih korozivskih naslaga s površine predmeta, numeriranje i pakiranje u polipropilenske mrežice) na ukupno 49 željeznih predmeta (I. Gagro, S. Latinović, Z. Znidarčić, D. Doračić).
- Ovisno o vrsti korozivskih procesa, predmeti od bakrenih slitina stabilizirani su otopinom benzotriazola (56 predmeta), dok su željezni predmeti stabilizirani standardnom metodom natrij-sulfita. Tijekom postupka desalinizacije natrij-sulfitom mijenjana je otopina svakih 2-4 tjedna (ovisno o brzini ekstrakcije kloridnih soli), utvrđivana je prisutnost kloridnih soli te mjerena pH vrijednost prigodom ispiranja (postupak obično traje od 4 do 8 mjeseci, ovisno o veličini predmeta, sadržaju kloridnih soli te brzini njihove ekstrakcije). Tijekom godine desalinizirano je ukupno 97 željeznih predmeta. (D. Doračić).

2.3. Restauracija - laboratorij za metal AMZ-a

Ukupno je restaurirano 926 predmeta iz fundusa AMZ-a i 163 predmeta preuzetih na konzervatorsko-restauratorsku obradu iz drugih institucija. Sveukupno je obrađeno 1089 arheoloških predmeta izrađenih od željeza, bakrenih slitina, srebra, zlata, olova, jantara, stakla i keramike.

Predmeti iz fundusa Muzeja

PRETPOVIJESNI ODJEL – obrađeno je 597 predmeta izrađenih od jantara, željeza, bakrenih slitina, keramike i stakla (većinu navedenih predmeta /458/ čine jantarne perle, dok su ostali predmeti odnose se na predmete načinjene od različitih materijala, klinove, noževе, mač, falere, narukvice, dugmad, igle, posude i sl. (S. Latinović, D. Doračić, Z. Znidarčić, I. Gagro).

ANTIČKI ODJEL – obrađeno je 335 predmeta (olovne tesere, dugmad, privjesci, kaciga, novac, ključevi, igle, aplikе, narukvica, fibule, privjesci, perle i sl.), izrađenih od željeza, srebra, slitina bakra i stakla (S. Latinović, I. Gagro, Z. Znidarčić, D. Doračić). Najveći broj obrađenih predmeta (252) odnosi se na olovne tesere. Dva su predmeta zbog svoje specifičnosti zahtijevala dugotrajniju obradu; kaciga koja je ranije bila neadekvatno restaurirana i rekonstruirana, s debelim naslagama gipsa te raznih sintetičkih materijala (D.

Doračić) te fragment pancirne košulje, kojemu je zbog načina izrade također bila nužna dugotrajna obrada (I. Gagro).

SREDNJEVJEKOVNI ODJEL – obrađena su 3 predmeta izrađena od stakla i srebra (Z. Znidarčić, D. Doračić)

NUMIZMATIČKI ODJEL – obrađeno je 6 primjeraka bakrenog novca (S. Latinović).

Predmeti preuzeti iz drugih institucija

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU, ZAGREB: obrađeno je 48 predmeta od željeza, bakrenih slitina i stakla iz latenskog i kasnosrednjovjekovnog razdoblja, iz lokaliteta Zvonimirovo - Veliko Polje i Ilok (dijelovi pojasa, narukvica i fibula, prstenje, zvona, klinovi i sl.). Na fragmentima pojasa tijekom konzervatorskog postupka otkriveni su tragovi emajla. (S. Latinović, Z. Znidarčić)

ZAVIČAJNI MUZEJ POREŠTINE, POREČ: obrađeno je 7 predmeta od željeza i bakrenih slitina – aplikе, alati, fragmenti lima, narukvice i sl. (S. Latinović, I. Gagro)

GRADSKI MUZEJ VINKOVCI: obrađena su 34 predmeta od bakrenih slitina, srebra i zlata – škare, svjetiljka, naušnica, igle, spiralni i kalotasti ukrasi, aplikе i sl. Na pojedinim predmetima ustanovljeni su tragovi lanene tkanine, kositrenja i lemljenja, dok je jedna brončana igla sastavljena od zlatne glave ukrašene koraljima (D. Doračić)

POMORSKI I POVIJESNI MUZEJ HRVATSKOG PRIMORJA, RIJEKA: obrađena su 2 predmeta (rekonstrukcija dijela srebrne naušnice te rekonstrukcija, odnosno pričvršćivanje elemenata pojasa na podlogu od pleksiglasa) (S. Latinović)

ODSJEK ZA ARHEOLOGIJU FILOZOFSKOG FAKULTETA U ZAGREBU: obrađeno je 55 predmeta izrađenih od slitina bakra i željeza; riječ je o dijelovima konjske opreme, spiralnim okovima korica mača te o nekoliko predmeta zasad nepoznate namjene s lokaliteta Kaptol-Gradci (S. Latinović, D. Doračić)

Osim navedenih predmeta u tijeku je konzervatorsko-restauratorski zahvat na halštatskoj kacigi, koja je zajedno s brojnim drugim predmetima pronađena u brončanoj situli na lokalitetu Kaptol-Gradci kod Požege. Kaciga je sastavljena od 40-tak brončanih ploča, centralnog trna te brojnih zakovica. Očišćen je središnji trn te 37 većih i 56 manjih konstruktivnih elemenata (D. Doračić).

MUZEJ SLAVONIJE OSIJEK: obrađeno je 16 željeznih predmeta - okovi, alati, koplja i sl. (I. Gagro, D. Doračić).

Građa preuzeta iz drugih ustanova pripada vremenskom rasponu od pretpovijesti do kasnog srednjeg vijeka i obuhvaća predmete različite namjene: nakit, alat, oružje i sl. Većina

preuzetih predmeta je zbog nepravodobnog konzervatorsko-restauratorskog tretmana te neprikladnog smještaja bila sačuvana u stanju djelomične dezintegracije, nastale uslijed uznapredovalih korozijskih procesa, što je znatno otežavalo postupak konzerviranja i restauriranja.

2.4. Ostalo

ANALITIČKA OBRADA

Stanoviti broj predmeta zahtijevao je osim konzervatorsko-restauratorskog postupka i odgovarajuću analitičku obradu, s ciljem utvrđivanja tehnoloških detalja koji utječu na ispravnu interpretaciju predmeta.

- S ciljem ustanovljavanja elementarnog sastava materijala, kao i tragova platiranja, napravljen je određeni broj semikvantitativnih elementarnih analiza, uz dragocjenu pomoć kolega s Mineralošskog odjela PMF-a (SEM-EDS - H. Posilović) te Instituta Ruđer Bošković (PIXE - M. Jakšić, I. Božičević).
- Za potrebe laboratorija, odnosno muzejskog Pretpovijesnog odijela na Šumarskom fakultetu u Zagrebu napravljeno je nekoliko analiza vrsta drveta. (J. Trajković).
- Na pojedinim keramičkim posudama s lokaliteta Kaptol-Gradci pronađene su metalne lamele izrađene od kositra te slitina bakra, aplicirane na posudu pomoću smole. Jedan od ciljeva analitičke obrade bio je i utvrđivanje vrste smole. Budući da laboratorij *Römisch-Germanisches Zentralmuseuma* u Mainzu, s kojim Muzej tijesno surađuje, nije bio u mogućnosti obaviti potrebne analize to je obavljeno u Berlinu (*Rathgen-Forschungslabor* u Staatliche Museen zu Berlin).
- Nastavljena je suradnja s Zavodom za zavarivanje u Zagrebu te je uz njihovu pomoć napravljen veći broj radiograma (J. Barbić, M. Rastović).

IZRADA ELABORATA O PRIMJENI METODE RENDGENSKE FLUORESCENCIJE U ARHEOLOGIJI

Zbog sve veće potrebe za izradom kvalitativnih i kvantitativnih elementarnih analiza izrađen je elaborat s ciljem traženja sredstava za nabavu prikladnog analitičkog instrumenta (D. Doračić).

IZRADA KOPIJA KELTSKE KACIGE IZ STARE GRADIŠKE

U dogovoru s Arheološkim muzejom u Osijeku, a na osnovi Rješenja Ministarstva kulture od 14. studenog, jedinstveni primjerak keltske kacige iz Stare Gradiške, danas pohranjene u Arheološkom muzeju u Osijeku (Inv. br. AMO-150), privremeno je odatan u Römisch-

Germanisches Zentralmuseum u Mainz zbog izrade dviju kopija, jedne za potrebe Arheološkog muzeja u Zagrebu, a druge Gradskog muzeja u Novoj Gradiški.

REDOVITO ODRŽAVANJE POSTOJEĆE I NABAVA NOVE OPREME

U protekloj godini izvršen je popravak računala, mikromotora, industrijskih usisivača i pjeskarnika, na kojima su zamijenjeni dotrajali dijelovi.

Radionica za restauriranje i konzerviranje keramike, kamena i stakla

Konzervator J. Fluksi obavio je stručne konzervatorsko – restauratorske zahvate (čišćenje, rekonstruiranje, lijepljenje, modeliranje, patiniranje, dokumentiranje i dr.) na spomeničkom materijalu načinjenom od keramike i kamena. Izradio je, također, i odgovarajuće silikonske kalupe, kao i kopije odabranog arheološkog materijala. Radove je izvodio na predmetima u posjedu AMZ-a i iz drugih institucija (Gradski muzej Vukovar, Gradski muzej Virovitica, Gradski muzej Ilok, Arheološki muzej Osijek).

1. Ukupno su restaurirane 143 keramičke posude (terine, lonci, zdjele, šalice, čaše i dr.), od toga 101 posuda iz fundusa AMZ-a i 42 posude u posjedu drugih srodnih ustanova (Gradski muzeji u Vukovaru, Iloku i Virovitici).
2. Za različite svrhe izrađeno je 17 silikonskih kalupa
3. Obavljeni su konzervatorsko restauratorski radovi na 15 kamenih spomenika (kameni kapitel, konzole s figuralnim motivima iz opatije u Rudinama i dr.)
4. Izrađeno je 30 različitih kopija predmeta u acryl mramoru (glave rimskih vojnika, modela potrebnih za izlaganje vojničkih kaciga u sklopu stalnog izložbenog postava, zatim vučedolska golubica i dr.)

Patinirani su odljevi načinjeni u gipsu i izrađeni brojni keramički suveniri (sveukupno 1390 kom.) (Z. Tomljenović).

2.2. Konzervacija

Pretpovijesni odjel:

- Na konzervaciju su predani svi metalni nalazi s nalazišta Palača i Stara Vodenica.

Antički odjel:

- Konzervatorsko-restauratorski radovi obavljani su na 57 predmeta načinjenih od željeza, bronce i srebra te na 8 keramičkih predmeta, nađenih prigodom istraživanja u Ščitarjevu.
- Konzerviran je stakleni materijal s lokaliteta Bakar, Budva i Stenjevec (16 kom.)
- Vanjska suradnica Marina Gregl konzervirala je i pripremila za izlaganje keramički materijal iz Gornje Vasi (cca 60 kom.)

2.2.1. Konzervacija na terenu

Antički odjel:

Na lokalitetu u Varaždinskim Toplicama izvedeni su slijedeći konzervatorsko-restauratorski radovi:

- na zidnim slikarijama: u 5 prostorija kupališta te na unutarnjem i vanjskom licu zida apside izvršeno je fiksiranje žbuke injektiranjem i obrublivanjem, a također i vraćanje otpalih ulomaka te čišćenje oslikanog sloja fresaka, kao i skidanje soli i naslaga sedre.
- na podovima kupališta: započeta je priprema za konzervatorsko-restauratorske radove (uzimanje uzoraka za analizu i izrada dokumentacije). Radovi su s prekidima trajali od lipnja do studenog, pod vodstvom Dagmar Dammann, diplomirane restauratorice iz Potsdama u Njemačkoj.
- na rimskim zidovima: na sjevernom zidu Jupiterova hrama, ugroženog velikim količinama oborina što se slijevaju niz padinu te na južnom zidu južne prigradnje, gdje su nastala znatna oštećenja zbog kojih je čak prijetila opasnost od urušavanja, obavljani su zaštitni radovi koji su trajali od 6. 10. do 5. 11. Konzervacija se sastojala od čišćenja, fugiranja i izrada završnih „kapa“ (radove je izvodila „Gradnja Havojić“, obrt za graditeljstvo).

Na antičkom lokalitetu u **Ščitarjevu** izvedeni su konzervatorsko-restauratorski radovi na zidovima u sjeveroistočnom dijelu zgrade kupališta (zidovi koji su istraženi prethodnih godina) i na zapadnoj fasadi kupališta (sanacija oštećenja koja su nastala nakon konzervacije 1994.g.). Radovi su trajali od 16. 4. do 5. 6., a sastojali su se od detaljnog čišćenja zidova i fugiranja s produženom žbukom (radove je izvodila „Gradnja Havojić“ obrt za graditeljstvo).

Egipatski odjel:

- Nastavljena je suradnja s Hrvatskim restauratorskim zavodom – Radionicom za tekstil, u radovima na konzervaciji i restauraciji dva egipatska pogrebna platna te jednom hipokefalu.

2.3. Restauracija (izvođači radova: vlastita radionica/vanjski suradnici)

- Na restauraciju je predan keramički materijal s nalazišta Palača, Stara Vodenica i Vučedol
- Za potrebe izložbe *Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien*, koja je bila održana u Hochdorfu tretirano je (čišćeno i restaurirano) 180 predmeta.
- Za potrebe izložbe *Slavonija i Baranja* čišćeno je i restaurirano 19 predmeta.
- Restaurirana keramička građa iz Kaptola kod Požege (10 predmeta).

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Pretpovijesni odjel:

- U muzejsku bazu podataka M ++ uneseni su svi podaci iz rukom pisane inventarne knjige (ukupno 71269 predmeta)

Antički odjel:

- U program M++ unesen je 2981 inv. broj (D. Kušan Špalj)
- U program M++ unesen je 2471 inv. broj (D. Nemeth-Ehrlich)
- U bazu podataka M++ uneseni podaci o 870 predmeta (I. Radman-Livaja)
- U bazu podataka M++ uneseni podaci za 1456 predmeta (Z. Gregl)

Srednjovjekovni odjel:

- Inventirano je 12 predmetnih brojeva (ranosrednjovjekovno oružje, nakit, predmeti dnevne upotrebe): S-4054-4065 (Ž. Demo)
- Unos inventarnih podataka u datoteke programa M++ za 12 predmetnih brojeva (Ž. Demo)

Egipatski odjel:

- Dovođeno je unošenje podataka o predmetima u programu M++ (uneseno je 775 inventarnih jedinica). Nastavljeno je proširivanje fonda podataka u cilju katalogiziranja.

Numizmatički odjel:

Izrada informatičko dokumentacijskog sustava:

- Trajna suradnja s Numizmatičkim kabinetom Narodnog muzeja u Ljubljani te usavršavanje i servisiranje računalnih programa NUMIZ za obradu numizmatičke građe, odnosno BIBLIO za obradu bibliografskih podataka.
- Početak radova na pokretanju novog numizmatičkog računalnog programa, koji bi u skoroj budućnosti mogao zamijeniti NUMIZ.
- Nabavljena je nova informatička oprema (stolno računalo, monitor i printer/skener).

Inventiranje muzejske građe:

- inventiranje i kompjuterska obrada rimskog republikanskog srebrnog novca iz ostave Valpovo (27 primjeraka);
- inventiranje (računalna obrada) srebrnog novca iz ostave Bukova (1012 primjerka);
- kompjuterska obrada 34 primjerka rimskih antoninijana iz Gornjeg Taborišta;
- kompjuterska obrada 16 primjeraka rimskog novca s otoka Raba;
- kompjuterska obrada 7 primjeraka rimskog, srednjovjekovnog i novovjekovnog novca s nalazišta Petrovac kod Vrginmosta;
- prenošenje podataka iz inventarskih knjiga u računalni program, odnosno kompjutersko inventiranje 188 primjeraka ranocarskog rimskog novca;
- inventiranje i kompjuterska obrada 5 nereduciranih modela za kovani novac NDH, kao i 5 originalnih kalupa za novac NDH;
- inventiranje 250 primjeraka rimskog novca 4. st. iz skupnog nalaza iz Treštanovaca;
- inventiranje i kompjuterska obrada darova AMZ-u: donacije M. Kaić (4 primjerka); donacije N. Šipuš (1 primjerak), donacije Hrvatske narodne banke (34 primjerka), donacije Rektorata Sveučilišta u Zagrebu (1 primjerak), donacije I. Dolenea iz Zagreba (10 primjeraka), donacije V. Novaka (4 primjerka), donacije R. Erbena (7 primjeraka), donacije J. Čmelić (17 primjeraka).

3.2. Katalog muzejskih predmeta

Numizmatički odjel:

- 350 kartica rimskog carskog novca (zlato) i medalja;
- 27 kartica s primjercima rimskog republikanskog srebrnog novca iz ostave Valpovo;
- 16 kartica s primjercima keltskog novca za potrebe izložbe u Hochdorfu.

3.3. Fototeka

Za potrebe raznih muzejskih odjela i vanjskih korisnika ukupno je snimljeno 5809 snimaka i skenirana su 684 predložka (I. Krajcar).

Pretpovijesni odjel:

- Za kataloške jedinice izložbe *Slavonija, Baranja i Srijem* snimljena je građa iz Vukovara: Zamfirov vinograd, Vukovar - Lijeve Bara, Dolina na Savi, Dalj-Busija, Šarengrad, Bogdanovci, Orolik, Ilok, snimak bodeža iz Vukovara, mač iz Donje Doline, par igala iz Orolika, par igala iz Iloka, fibule, astragalni pojas, ogrlica, pojasna kopča iz Vučedola (ukupno 37 predmeta)
- Tijekom arheoloških istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir-Osijek-Svilaj (lokaliteti Palača i Stara Vodenica) napravljena su 6223 digitalna snimka.

Antički odjel:

- Tijekom konzervatorsko-restauratorskih radova na zidnim slikarijama i zidovima na arheološkom lokalitetu u Varaždinskim Toplicama snimljeno je 560 digitalnih fotografija (A. Pavleković, D. Dammann).
- Tijekom zaštitnih istraživanja na lokalitetu Ščitarjevu - snimljeno je oko 2000 fotografija (vanjski suradnici).
- Prilikom obrade materijala sa istraživanja u Ščitarjevu snimljeno je oko 900 digitalnih fotografija sitnih predmeta. (vanjski suradnik)
- Tijekom Dana Andautonije i konzervatorskih radova na zidovima kupališta u Ščitarjevu snimljeno je oko 250 fotografija (D.Nemeth-Ehrlich, D.Kušan Špalj).
- Tijekom arheoloških istraživanja na trasi autoceste Zagreb-Sisak (lokalitet Buzin) napravljeno je 325 digitalnih fotografija. (I. Radman-Livaja)

- Snimljene su keramičke, staklene i kamene urne za potrebe izložbe i kataloga izložbe «Bogatstva rimskih nekropola» (cca 30 kom.)

Numizmatički odjel:

- Snimljeno: 34 primjeraka rimskih antoninijana iz Gornjeg Taborišta; 27 denara iz ostave Valpovo; 871 primjeraka barbarsko-keltskog novca iz skupnog nalaza kod Samobora; srednjovjekovni i noviji novac (260 primjeraka), medalje i alati za medalje (68);
- digitalno snimanje zlatnog novca iz skupnog nalaza u Zemunu (83 primjerka, po 2 snimke)

3.4. Dijateka

Skenirana su 184 dijapozitiva za različite potrebe i digitalnu pohranu te 153 stare staklene ploče (I. Krajcar)

3.5. Videoteka

- U bazu podataka za sekundarnu dokumentaciju (modul S++ relacijske baze podataka M++) inventiran je 21 videozapis. Sva novopristigla građa digitalizirana je. (A. Solter)
- Digitalizirano je i arhivirano na DVD oko 20 sati video materijala iz dokumentacije Muzeja (I. Krajcar)

3.6. Hemeroteka

- Pohranjeno je 38 članaka s numizmatičkom tematikom;
- Prikupljeno je 295 članka vezanih za djelovanje Arheološkog muzeja u Zagrebu.

Inventirano je i upisano u bazu Sekundarne dokumentacije 370 članaka sa zaključnim brojem h-473. Svi prikupljeni članci pohranjeni su u plastične uložnice, a svaka je uložnica dobila naljepnicu s oznakom Muzeja, fonda i inventarnim brojem članka. Svaki je članak povezan s

metapodacima u programu S++. Članci koji prije nisu bili digitalizirani, od inventarnog broja h-1 do h-232, su skenirani te povezani s programom S++. (A. Solter)

3.7. Planoteka i fond dokumentacijskih crteža

Pretpovijesni odjel:

- Kao dio dokumentacije na nalazištu Tomašanci - Palača izrađeno je 613 listova crteža (560 tlocrta i 471 profila) u mjerilu 1:20, kao i završni plan nalazišta.
- Kao dio dokumentacije na nalazištu Jurjevac – Stara Vodenica izrađeno je 120 listova crteža (120 tlocrta i 120 profila) u mjerilu 1:20, a također i završni plan nalazišta.
- Kao dio dokumentacije s arheoloških istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir – Osijek – Svilaj vanjski suradnik K. Rončević crtao je posebne nalaze te rekonstruirane posude: ukupno je napravljeno 207 tabli (Đakovo-Franjevac 115 tabli, Jurjevac-Stara Vodenice 27 tabli, Ivanovci Gorjanski - Palanka 3 table, Tomašanci-Palača 4 table, Pajtenica 22 table, Ivandvor 36 tabli). Radi statističke obrade crtani su i profili posuda (crtala A. Kudelić, također vanjski suradnik): s nalazišta Franjevac napravljene su 94 table, a s nalazišta Ivandvor 16 tabli.

Antički odjel:

- Izrađeno je 5 geodetskih planova iskopa na lokaciji Ščitarjevo – Škola
- Izrađena su 22 crteža (tlocrta, presjeka pogleda i detalja) prigodom iskopavanja na lokalitetu Ščitarjevo - Škola
- Izrađena je geodetska karta s arheološkim sadržajima Ščitarjeva i okolice
- Kao dio dokumentacije na nalazištu Buzin izrađeno je 38 listova crteža (tlocrti i presjeci) u mjerilu 1:20 te završni plan nalazišta.
- nacrtan cjelokupan materijal s lokaliteta Bratelji – Ulica na Žumberku (34 groba)

Za potrebe publiciranja stručno-znanstvenih priloga pojedinih kustosa nacrtano je 265 crteža (M. Galić):

(Bingula – Divoš: 1 brončani predmet; Požega: 62 kom. ulomaka keramike; Virovitica Brekinja: 158 kom. ulomaka keramičkog materijala; Almaš: 4 keramičke posude, 2 keramička utega, 3 brončana predmeta, 1 kamena sjekira; Lovas: 1 keramička posuda; Opatovac: 1 keramička posuda; Zaton – Kremenjača: 6 keramičkih posuda; Bakar: 2 staklene posude; Krk: 6 metalnih predmeta; 2 rekonstrukcije za potrebe objave i stalnog izložbenog

postava; Crtež sfinge s grčke vaze i crtež s centrifugalnog lekita za monografiju o grčkim vazama; Zagreb - Gornji grad: 1 keramički lonac; Čađavica: 6 kom. (naušnice, kopča, privjesak, jezičac); Vukovar - Lijeva Bara: 1 naušnica, 1 ispravak rekonstrukcije metalnog dijela tobolca; 5 kom. latenske keramike; Rimski akvedukti na otoku Pagu, 3 crteža.

Kartoteka

- Izrađena je kartoteka za 400 predmeta nađenih prigodom iskopavanja na lokalitetu Ščitarjevo - Škola (N. Perok)

3.8. Stručni arhiv

Srednjovjekovni odjel:

- Datoteka *Opća bibliografija*: 90 kartica; stanje: 3439. (Ž. Demo)

Numizmatički odjel:

- Stručni arhiv Muzeja popunjen je s 18 omota (204 signature) i registratora različitog sadržaja (osobni dossijeri, izvješća s terenskih istraživanja). Sve promjene unesene su u kompjutersko kazalo arhiva. Vanjskih korisnika arhiva bilo je 15.
- U stručni arhiv Odjela za numizmatiku (854 lokaliteta) umetnuta su 23 nova spisa.

3.9. Ostalo

Ostali fondovi sekundarne dokumentacije

Fond izložbi:

- Dokumentirano je 6 izložaba što ih je priredio Arheološki muzej, ili su iz drugih sredina gostovale u izložbenim prostorima AMZ-a. Prikupljeni su svi materijali vezani za navedene izložbe, kao i 10 muzejskih izložaba održanih u drugim sredinama. (A. Solter)

Fond fonoteke:

- Inventirano je i u računalnu bazu sekundarne dokumentacije upisano 20 audiozapisa, zaključno s brojem f-20. Sva građa koja pristiže digitalizirana je. (A. Solter)

Fond posebnih događanja

- Inventirano je i u računalnu bazu Sekundarne dokumentacije upisano 10 događanja, zaključno s brojem pd-10. (A. Solter)

Laboratorij za metal

Svi restaurirani predmeti upisani su u knjigu evidencija konzervatorsko-restauratorskih postupaka, koja se vodi u računalnom programu MS Excel i ispisuje krajem godine. Uz financijsku potporu Ministarstva kulture osmišljen je novi program za potrebe laboratorija (R++), koji je izradio G. Zlodi. Program je u fazi testiranja, nakon čega će započeti upisivanje predmeta restauriranih u 2008. god. (u kreiranju programa sudjelovali su D. Doračić i S. Latinović).

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava literature

Akcesija:

	Monografije	Časopisi
- razmjenom	116	185
- darovanjem	78	29
- kupnjom za fond	26	10
- ostalo (vlast. izd., fotokop. itd)	9	1
ukupno:	229	225
sveukupno:	454 sveska	

Distribucija:

	Vjesnik AMZ	Druge publikacije
- razmjena	337	91
- poklon	106	484
- prodaja	2	447
ukupno:	445	1022
sveukupno:	1467 kom.	

4.2. Stručna obrada bibliotečnog fonda

- inventirano, katalogizirano i obrađeno	454 naslova
- kompjutorski obrađeno	612 naslova
- presignirano	6 naslova
- u knjige uloženo kontrolnih kartona	470 kom.

Numizmatički odjel:

- Nastavak nabave stručne i znanstvene numizmatičke literature. Također se odvojeno vodi bibliografski popis cjelokupne specijalne biblioteke Odjela za numizmatiku (signature GS i VIII), a to znači prema signaturi, kao i prema autorima (52 sveska).

4.3. Zaštita bibliotečne građe

U svrhu boljeg smještaja te čuvanja jedinica knjižnične građe i njihove mehaničke zaštite kupljeni su držači za knjige, držači za časopise, naljepnice i ljepljive trake.

4.4. OSTALO

4.4.1. Rad s korisnicima

Osim stručnog osoblja Muzeja biblioteku su koristili i vanjski korisnici

Čitaonicu je koristilo ..... oko 1000 čitatelja

U čitaonici je izdano ..... 3522 knjige

Posuđeno, uz zadužnicu ..... 24 knjige

4.4.2. Razno

- a) Sudjelovanje bibliotekara na doradi knjižničnog programa K++ (R. Heide)
- b) Sudjelovanje bibliotekara u radu Komisije za muzejske i galerijske knjižnice pri HKD (M. Marović, R. Heide)

c) Izdanja AMZ-a o kojima je skrblila biblioteka:

	<i>Zaprimljeno:</i>	<i>Distribuirano:</i>
- Vjesnik AMZ 3/40 (2008)	600	513
- separati Vjesnika	450	225
- <u>katalozi izložaba .....</u>	<u>1700</u>	<u>745</u>
ukupno:	2750	1483

ostalo ..... 1267 kom.

Aktualne zalihe muzejskih izdanja prelaze broj od 35000 svezaka.

d) Ostalo (S. Škrinjarić):

1. Oblikovanje i priprema za tisak

1.1. Program obilježavanja međunarodne manifestacije Dana muzeja 18. svibnja

- Oblikovanje i priprema za tisak deplijana uz Program obilježavanja Dana muzeja

1.2. Izložba «Rezultati zaštitnih istraživanja na autocesti Beli Manastir-Osijek-Svilaj»

Oblikovanje i priprema za tisak kataloga izložbe (36 stranica), naslovnice (ovitka) kataloga izložbe, pozivnice i plakata za izložbu i 26 postera.

1.3. Otvorenje uvodnog dijela stalnog izložbenog postava Antičke zbirke

- Scaniranje i uređivanje fotografija i crteža te priprema za tisak 18 legendi i 2 postera (dio posvećen rimskoj vojsci)

- Oblikovanje i priprema za tisak pozivnice za otvorenje uvodnog dijela stalnog postava Antičke zbirke.

1.4. Izložba «Arheologija i turizam»

Oblikovanje i priprema za tisak deplijana za sponzorski program i kataloga izložbe.

2. Scaniranje i obrada fotografija na računalu

2.1. Scaniranje 67 fotografija i izrada «slide show» dokumenta za predavanje dr.

Zorana Gregla «O importu panonske keramike ukrašavane pečatima u Dalmaciju»

2.2 Scaniranje za potrebe Pretpovijesnog, Egipatskog, Antičkog odjela AMZ:

ukupno 430 scanova različitih formata (od 9x13 cm do A3 formata)

3. Poslovi nabave kancelarijskog i potrošnog materijala za potrebe AMZ-a

Realizirano 35 narudžaba za potrebe AMZ-a (fotokopirni i hamer papir A4/A3

formata, toneri za fotokopirne strojeve i printere, CD/DVD mediji i sl. te potrošni materijal za spremačice)

4. Poslovi veleprodaje odljeva (suvenira) AMZ

Izdane ukupno 22 otpremnice za razne kupce u Zagrebu, Splitu i Poreču.

5. Ostali poslovi

5.1. Izložba «Faraonska renesansa» u Budimpešti

U dva navrata službeni boravak u Budimpešti u vezi s primopredajom staroegipatskih predmeta iz zbirke AMZ-a za potrebe izložbe.

5. STALNI POSTAV

Nakon višegodišnjih priprema 11. 12. za posjetitelje je otvoren prvi dio stalnog izložbenog postava Antičke zbirke, koji se sastoji od cjelovitog postava zbirke spomenika grčke provenijencije i početnog dijela stalne izložbe spomenika iz rimskog razdoblja. U prvoj prostoriji namijenjenoj grčkim spomenicima izložen je izbor od stotinjak najreprezentativnijih primjeraka grčkih vaza različitih stilova i podrijetla, koji su brojem primjeraka jedinstveni u našim prostorima. Osim oslikanih vaza, u istoj su prostoriji izložene i tzv. ciparske glave, portreti pokojnika na nadgrobnim spomenicima, koji su također vrlo raritetni i možemo ih vidjeti samo u postavima nekoliko velikih europskih muzeja. Od druge spomeničke građe zastupljeni su rijetki primjerci keramičke i brončane figuralne plastike. Svi izloženi predmeti potječu iz područja koja nisu u Hrvatskoj, najvećim dijelom iz različitih grčkih pokrajina, a također i iz južne Italije, nekadašnjeg područja Velike Grčke. U nastavku je izložena nedavno otkupljena i restaurirana kaciga tzv. grčko-ilirskog tipa, pronađena u podmorju otoka Cresa, a zatim raznoliki materijal grčkog podrijetla, koji potječe s hrvatskog dijela istočnojadranske obale, poglavito iz grčkih naseobina na srednjodalmatinskim otocima. Najznačajniji spomenici koji svjedoče o grčkoj nazočnosti u tom dijelu Jadrana su natpisi, najranija svjedočanstva pisane riječi na ovim prostorima. Osim epigrafičkih spomenika značajnu cjelinu predstavljaju i numizmatički nalazi grčkih kolonija u tom dijelu Jadrana, a u skromnom broju zastupljen je i drugi materijal grčkog podrijetla. Autori tog dijela postava su A. Rendić-Miočević, D. Kušan Špalj i D. Nemeth-Ehrlich. Nakon zbirke grčkih spomenika, koja je većim dijelom bila zgotovljena još znatno ranije, dovršena je i prva prostorija s materijalom iz rimskog razdoblja, koja se odnosi na građu vojničkog karaktera, kao elementa kojim je rimska civilizacija krčila putove romanizacije u područjima u kojima je Rim širio svoju vlast. U tom dijelu izložene su brojne kacige, različite vrste oružja, vojničkog pribora i sl., među kojima su i neki dragocjeni nalazi, rijetki i u širim europskim okvirima. Autor tog

dijela postava je I. Radman-Livaja. Oba segmenta postava Antičke zbirke, grčki i rimski, opremljeni su bogatim ilustrativnim pratećim materijalom, opširnim dvojezičnim legendama i drugim relevantnim sadržajima. Autor prostornog oblikovanja i likovnog postava je M. Beusan.

Zajedno s otvorenjem dijela stalnog postava Antičke zbirke predstavljen je i projekt *MobileGuide*, sustav vođenja po muzejskim zbirkama putem mobilnog telefona.

5.1. Novi stalni postav

Odabran je materijal i pripremljeni su tekstovi za potrebe dijela novog stalnog postava Antičke zbirke (sektor posvećen urbanizaciji) (D. Kušan-Špalj, D. Nemeth-Ehrlich)

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Pretpovijesni odjel:

- Rad na obradi građe s nalazišta Pajtenica, Franjevac, Palača, Ivandvor, Stara Vodenica i Palanka za potrebe izložbe *Rezultati zaštitnih istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir – Osijek – Svilaj* (J. Balen)
- Rad na odabiru i obradi predmeta iz razdoblja kamenog i bakrenog doba iz fundusa AMZ-a za potrebe izložbe *Slavonija, Srijem i Baranja* (J. Balen)
- Odabir predmeta vučedolske kulture i pisanje kataloških jedinica za potrebe izložbe *Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien* (J. Balen)
- Odabir predmeta japodske kulture i pisanje kataloških jedinica za potrebe izložbe *Dreitausend Jahre Vorgeschichte– Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien* (L. Bakarić)
- Sudjelovanje u realizaciji izložbe *Zrno soli* održanoj u Knjižnici Medveščak (L. Bakarić)
- Rad na stručnoj obradi građe s nalazišta Josipovac-Gravinjak (S. Mihelić)
- Rad na realizaciji izložbe i kataloga - monografije *Arheologija i turizam u Hrvatskoj* (S. Mihelić)

- Rad na projektu *Putovima Neandertalca* (S. Mihelić)

Antički odjel:

- Stručna obrada materijala i dokumentacije s arheoloških istraživanja u Ščitarjevu i V. Toplicama (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj).
- Odabir predmeta iz Antičke zbirke i pisanje kataloških jedinica za potrebe izložbe "IMPERIUM KONFLIKT MYTHOS. 2000 Jahre Varusschlacht", koja će biti održana u Halternu u Njemačkoj od 16.05. do 25.10. 2009. (I. Radman-Livaja, A. Rendić-Miočević)
- Odabir predmeta iz Antičke zbirke i pisanje kataloških jedinica za potrebe izložbe „Slavonija, Baranja i Srijem“ koja će biti održana u Klovićevim dvorima tijekom 2009. (I. Radman-Livaja)
- Za izložbu *Bogatstva rimskih nekropola* obrađeno je cca 350 keramičkih, staklenih i kamenih predmeta (Z. Gregl)

Srednjovjekovni odjel:

- Završna obrada komparativne ranosrednjovjekovne građe bjelobrdске kulture za potrebe monografske publikacije "Ranosrednjovjekovno groblje bjelobrdске kulture - *Vukovar-Lijeva Bara (X-XI. stoljeće)*". (Ž. Demo)
- Obrada kasnocarske i ranobizantske numizmatičke građe kasnog 5. i 6. st. - evidentiranje i katalogiziranje novoregistrirane građe. (Ž. Demo).

Numizmatički odjel:

- Rad na obradi grčkog i rimskog carskog novca iz nekadašnje zbirke Benka Horvata (600 primjeraka, klasično inventiranje);
- Računalna obrada srebrnog novca iz ostave iz Bukove (1012 primjeraka) (T. Bilić);
- Računalna obrada i priprema za znanstvenu objavu rimskog republikanskog srebrnog novca iz ostave Valpovo (27 komada) (T. Bilić);
- Priprema za objavu ostave rimskih antoninijana iz Gornjeg Taborišta (T. Bilić).

6.2. Identifikacija/Determinacija građe

- Determinirano je oko 50 različitih nalaza iz Ščitarjeva (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj i vanjski suradnici)
- Determinirano 12 inventiranih predmeta za muzejsku Srednjovjekovnu zbirku (ranosrednjovjekovno oružje, bjelobrdski nakit, predmeti dnevne upotrebe). (Ž. Demo)

- Obrada rimskog novca s lokaliteta Đakovo-Ivandvor (6 primjerka) (T. Bilić);
- Obrada rimskog novca 3-4. st. s lokaliteta u Slanom nedaleko Dubrovnika (4 primjerka) (I. Mirnik);
- Obrada 16 primjeraka rimskog novca s lokaliteta Rab – KO6 (T. Bilić);
- Obrada 7 primjeraka rimskog, srednjovjekovnog i novovjekog novca s nalazišta Petrovac kod Vrginmosta (T. Bilić);
- Obrada 4 primjerka bizantskog novca s nalazišta Sv. Đurđe nedaleko Dubrovnika (I. Mirnik)
- Obrada 356 primjeraka srebrnog novca 12-13. st. (frizatika) iz skupnog nalaza u Ostrovu 1898. god. (H. Ban, Klagenfurt, I. Mirnik)

6.3. Revizija građe

- Obavljena je revizija arheološke građe posuđene za potrebe stalnog postava Zavičajnog muzeja Ogulin (D. Balen)
- Obavljena je revizija arheološke građe posuđene za potrebe stalnog postava Muzeja Međimurja u Čakovcu (D. Balen)
- Obavljena revizija i povrat građe iz Kaptola kod Požege, posuđene 1971. za izlaganje u stalnom postavu Muzeja Požeške kotline (D. Balen)

Numizmatički odjel:

Revizija građe obavlja se kontinuirano:

- Revizija rimskog carskog novca iz nekadašnje zbirke Benka Horvata (560 primjeraka); (I. Mirnik)
- Revizija dijela rimskog republikanskog, rimskog carskog, bizantskog i novovjekog novca iz muzejske zbirke (240 primjeraka); (I. Mirnik i T. Bilić)
- Revizija antičkog zlatnog novca: grčki novac (52 primjerka) i rimski novac (455 primjeraka) te unos podataka iz muzejskog arhiva i arhiva Numizmatičkog odjela, kao i podataka iz najnovije znanstvene literature, odnosno relevantnih svjetskih kataloga; (I. Mirnik)
- Informatička revizija cjelokupnog skupnog nalaza rimskog zlatnog novca iz Zemuna (230 primjeraka, od kojih su 83 pohranjena u Numizmatičkoj zbirci AMZ). (I. Mirnik).

6.4. Ekspertize

- Stručnjaci Pretpovijesnog odjela obavili su 19 različitih ekspertiza (D. Balen 12, L. Bakarić 5, J. Balen 1, S. Mihelić 1).
- Obavljeno je 30 usmenih ekspertiza stručnjaka Antičkog odjela (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj, Z. Gregl, I. Radman-Livaja)
- Ekspertiza i procjena u svrhu otkupa ranosrednjovjekovnog mača 11/12. st., ekspertiza ranosrednjovjekovnog srebrnog prstena iz 11. st. iz Srijema, srednjovjekovnog srebrnog prstena iz 11-12. st. iz okolice Iloka, srednjovjekovnih keramičkih nalaza s nalazišta u Slavoniji za izložbu “*Rezultati zaštitnih istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir-Osijek-Svilaj*”, srednjovjekovnog lonca iz 12. st. s nalazišta u Zagrebu i ulomaka ranosrednjovjekovnih keramičkih nalaza i naseobinskog objekta na nalazištu Zagreb-Buzin. (Ž.Demo)

Egipatski odjel:

- Ekspertiza predmeta iz privatne zbirke Bošnjak, koja sadrži oko 300 egipatskih predmeta.
- Ekspertiza faraonske biste ponuđene Muzeju na otkup iz privatne kolekcije u Splitu.
- Ekspertiza i analiza egipatske figure pronađene na području BiH (na traženje Zavoda za zaštitu kulturno-povijesne baštine HNŽ Mostar).

Numizmatički odjel:

- Obavljene pismene (elektroničkom i običnom poštom) i usmene ekspertize za 245 različitih primjeraka novca i medalja
-

6.5. Posudba i davanje na uvid

Pretpovijesni odjel:

- Za potrebe doktorske disertacije D. Dizdar Ložnjak iz Instituta za arheologiju dana je na uvid i crtanje građa iz lokaliteta Dalj (20 predmeta) (D. Balen)
- Za potrebe tiskanja knjige o spiralnonaočalastim fibulama Dr. Simoni Pabst-Dörrer iz Vorgesichtliches seminar Philipps-Universität u Marburgu dane su na uvid fibule iz lokaliteta Matijevići, Dalj, Vukovar Lijeve bara, Drežnik, Duga Gora, Široka kula, Prozor, Kompolje, Smiljan i Vrebac (ukupno 16 kom.) (D. Balen)

- - Za potrebe izložbe *Povijest duga 800 godina* Muzeju seljačkih buna dana je na uvid i fotografirana građa stubičkoga kraja (inv. br. P-14935, P-1811, P-1804-1810, P-1694, 1695, 4215 – ukupno 12 predmeta) (Ž. Demo)
- Za potrebe tiskanja knjige Sineve Kukoč *Japodi*, dana na uvid relevantna građa i fotografije iz Japodske zbirke. (L. Bakarić).

Srednjovjekovni odjel:

- Za izložbu *Stotinu kamenčića izgubljenog raja* (Arheološki muzej u Zagrebu, 23.10.2007. do 6.1.2008.) izdvojeno 13 predmeta (ulomci srednjovjekovnog kamenog crkvenog namještaja ili arhitekture iz Čečavca, Đakova, Iloka, Lobora i Siska). Izložba je bila predstavljena u Gradskom muzeju Bjelovar (1. 2. - 28. 2.), Muzeju Brodskog Posavlja u Slavonskom Brodu (3. 4. – 10. 5.), Arheološkom muzeju - Osijek (14. 5. - 14. 7.) i Muzeju grada Šibenika (18. 7. - 24. 8.) (Ž. Demo).
- Za izložbu "*Rome and the Barbarians – The Birth of a New World*" (Palazzo Grassi, Venezia – 26. 1. - 20. 7. i Kunst-und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Bonn – 22. 8. 2008. - 11. 1. 2009.) izdvojeno je i dano na posudbu 7 predmeta (6 predmeta iz groba germanskog ratnika iz Batajnice: kaciga, koplje, dijelovi oklopa, umbo i vršak koplja - te opeka s natpisom iz Sremske Mitrovice). (Ž. Demo)
- Za izložbu *Imaginarni svijet zagonetnih predmeta od bjelokosti, kosti i rožina* (Muzej Mimara; Zagreb – 10.12.2008. - 31.1.2009.) izdvojeno i posuđeno 17 predmeta - 13 predmeta od kosti i roga (Vukovar-Lijeva Bara, Bijelo Brdo-Ul. Venecija, Brodski Drenovac-Plana, Zagreb-Kruga) te 4 željezne strelice (Vukovar-Lijeva Bara). (Ž. Demo).

Numizmatički odjel:

- 16 primjeraka keltskog novca iz AMZ prikazano je na izložbi *Dreitausend Jahre Vorgeschichte - Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien*, Keltenmuseum, Hochdorf/Enz, 10. 9. 2008. - 8. 3. 2009. (I. Mirnik)
- Muzeju Međimurja u Čakovcu 7.11. vraćen je cjelokupni skupni nalaz srebrnog novca (frizatika) 12-13. st. (817 primjeraka, uključujući i ulomke), nakon što su znanstveno obrađeni i inventirani (I. Mirnik)
- Muzeju Hrvatskog Zagorja i Muzeju evolucije i nalazišta pračovjeka «Hušnjakovo» u Krapini posuđena je nagradna brončana medalja Prve dalmatinsko-hrvatsko-slavonske izložbe u Zagrebu 1864. god., zatim nagradna diploma Sumporani u Radoboju s iste

izložbe te inventarski arak Mijata Sabljara u koji je unesena medalja za izložbu *Rudarstvo Hrvatskog Zagorja* (I. Mirnik)

- Narodnoj knjižnici i čitaonici u Sisku (fotografu Borisu Cvjetanoviću) izdvojeno za potrebe snimanja 48 djela Želimira Janeša iz zbirke Kopač u Numizmatičkoj zbirci AMZ (I. Mirnik)
- D. Ivanišević dani su na uvid primjerci novca pronađeni u Topuskom, u sklopu rada na znanstveno-istraživačkom projektu B. Kuntić Makvić «Stara povijest u hrvatskim povijesnim znanostima: teorija, praksa, priručnici». (I. Mirnik)

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

- Na godišnjoj skupštini i znanstvenom skupu Hrvatskog arheološkog društva u Osijeku (14. - 17. 10.) sudjelovali su J. Balen, S. Mihelić, A. Solter i I. Drnić. Predavanje s naslovom *Istraživanja Arheološkog muzeja u Zagrebu na trasi koridora C5* održala je J. Balen (zajedno s A. Solter i I. Drnićem), a S. Mihelić (zajedno s I. Jankovićem i D. Vlaskovićem) predavanje s naslovom *Grob djeteta u naselju badenske kulture na nalazištu Josipovac – Gravinjak*.
- Priopćenje A. Rendić-Miočevića s naslovom *Ususret 130. obljetnici osnivanja Hrvatskog arheološkog društva (1878.-2007.)* pročitala je J. Balen.
- Sudjelovanje na skupu *International aerial archaeology conference* s posterom *Rescue excavations conducted by the Archaeological Museum in Zagreb in the course of the international corridor C 5*, Ljubljana, 9. - 11. 9. (J. Balen, I. Drnić)
- Priopćenje s naslovom *Kulturno-turistički itinerer Putovima Neandertalca* na međunarodnom arheološkom savjetovanju Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju Brijuni-Medulin, *Putovi i trgovina od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka*; Pula, 27.-29. 11., (S. Mihelić)
- Predavanje *Latest archaeological excavations of the Forum in Varaždinske Toplice - Aquae Iasae* na znanstvenom skupu *IV. International Colloquium on Norico-Pannonian autonomous towns*, Celje, 22. – 25. 9. (D. Kušan-Špalj)
- Priopćenje s naslovom *Jedan od problema u antičkoj plovidbi Jadranom – smjer vjetrova* na stručno-znanstvenom skupu *More hrvatsko blago*; Zagreb, 23-25. 4. u organizaciji Matice hrvatske (T. Bilić);

- *Referat dra. Viktora Alexandera caru Karlu*, priopćenje održano na znanstvenom skupu *1918. u hrvatskoj povijesti*, održanom u Matici hrvatskoj, Zagreb, 29. 10. (I. Mirnik)
- Izlaganje *Archaeological traces of the Pannonian revolt 6- 9 AD: evidence and conjectures*, na međunarodnom skupu *2000 Jahre Varusschlacht*, održanom 28-29. 4. u Münsteru (I. Radman-Livaja, zajedno s M. Dizdarom)
- Poster *List of personal names on a ceramic bowl fragment from Siscia*, na međunarodnom skupu *Inscriptions mineures: nouveautés et réflexions*, 19-20. 6., Lausanne (I. Radman-Livaja, u suradnji s D. Demichellijem i Z. Wieweghom)
- Pročitano izlaganje s naslovom *Le rôle des étiquettes de plomb dans le travail du textile à Siscia*, na 3. međunarodnom kongresu o tkaninama antičkog Mediterana, *PURPUREAE VESTES III*, 12.-15.11., Napulj (I. Radman-Livaja)
- Sudjelovanje na međunarodnoj konferenciji *Europa Adriatica – Rotte e percezioni nella storia e nella cultura del mare comune*, održanoj u okviru Interreg-Cards-Phare programa 2004.-2006. u Pescari, od 29. do 31. 5., na okruglom stolu „Europa Adriatica. Le radici remote“ s izlaganjem s naslovom *Accenti sulla presenza greca nell’Adriatico orientale*. (A. Rendić-Miočević)
- Sudjelovanje na jednodnevnom međunarodnom skupu *Proagon: Konferenz zu Ehren von Erwin Pochmarski*, održanom na Karl-Franzens-Universität u Grazu 12.-14. 7., s izlaganjem *Gravestone of Marcus Aurelius Serenus from Ilok (Cuccium) in Eastern Croatia*. (A. Rendić-Miočević)
- U okviru programa za goste iz evropskih muzeja, arhiva i biblioteka što ga organizira vlada Bavarske, zajedno s predstavnicima muzejskih i drugih istaknutih arheoloških institucija Češke, Slovačke, Mađarske i Bugarske boravio u Münchenu i Bavarskoj upoznavajući se sa svim oblicima rada u odgovarajućim institucijama Münchena, Augsburga, Ingolstadta i drugih središta u toj njemačkoj pokrajini (A. Rendić-Miočević)
- Sudjelovanje na 14. znanstvenom skupu u organizaciji Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju Brijuni-Medulin (tema savjetovanja: *Putevi i trgovina od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka* (Pula, 27.- 29. 11.), priopćenje s naslovom *Brončane statuete Merkura iz privatne zbirke Dr. Damira Kovača*. (A. Rendić-Miočević)

- Sudjelovanje na 1. Regionalnom forumu kulturnog turizma održanom u Zagrebu 14.1., s izlaganjem /prezentacijom: *Program Arheološkog muzeja u Zagrebu 2008.* (S. Mijač Božek)
- Sudjelovanje na I. kongresu muzealaca Hrvatske održanom u Zagrebu 12-14. 11., u organizaciji HMD-a (M. Škarić, S. Mijač Božek, D. Doračić)
- Izlaganje s naslovom *Nove metode komunikacije u suvremenom muzejskom poslovanju* na I. kongresu muzealaca Hrvatske, Zagreb, 12-14. 11. (S. Mijač Božek)
- Predavanje s naslovom *Zagreb dok ga još ni bilo – prije 1094.*, održano 11. 1. u Institutu za dediščinu Sredozemlja u Piranu (Z. Gregl)
- Priopćenje s naslovom *Nalazi rimskog stakla na području Hrvatskog primorja*, održano u Crikvenici, 24. 10. na znanstvenom kolokviju *Sjeverno Hrvatsko primorje u antičko doba* (Z. Gregl)
- Sudjelovanje na V. skupu muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem *Muzeji i obrazovanje*, m/t „Marko Polo“, 29. 9. - 3. 10. (M. Škarić)
- Sudjelovanje na međunarodnom stručno-znanstvenom skupu *Kulturna politika i decentralizacija kulture*, Split, 13-14. 3. (M. Škarić)
- Sudjelovanje na međunarodnom skupu *Utvarjalnosti in inovativnosti u učenju*, Ljubljana, 21. 2. (M. Škarić)

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

- Balen, Dubravka. *Vorwort – Der gang durch die Vorgeschichte im kontinentalen Kroatien.* str.19-27., *Die Japoden und ihr Land.* str. 139-159., Anhang. Liste der im katalog zitierten Literatur. str. 199-204.// Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien, katalog izložbe, Eberdingen 2008,
- Balen, Dubravka. *In Memoriam Ružica Drechsler-Bižić (1920. – 2008.* // Obavijesti HAD-a, XI/2, Zagreb 2008, str. 157-159.
- Balen, Dubravka. *In Memoriam Ružica Drechsler-Bižić (1920.–2008.)* // GodišnjakCBI 37/35, Sarajevo 2008.

- Balen, Dubravka. *Izvorište arhivskih podataka: Izvadci iz putnih bilježnica Josipa Brunšmida o rimskim nalazima s dunavskog limesa.* // Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu 3. ser., sv. 41, Zagreb 2008, (koautor I. Radman-Livaja)
- Balen, Dubravka. Kataloške jedinice. // Slavonija, Srijem i Baranja, katalog izložbe, Zagreb 2009. (u tisku), kataloški obrađeno 48 predmeta.
- Balen, Jacqueline. *Rezultati zaštitnih istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir – Osijek – Svilaj.* // Katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, 2008.
- Balen, Jacqueline. *Vučedol – bogatstvo oblika i ukrasa.* // Deplijant izložbe, Gradski muzej Vukovar, 2008.
- Balen, Jacqueline. *Die Vučedol – Kultur.* // Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien, katalog izložbe, Eberdingen 2008, str. 29-43.
- Balen, Jacqueline. *Vučedol – mit što opstojiva (Vučedol – mit koji traje).* // Katalog izložbe, Muzej na Makedonija, Skopje, 2008.
- Balen, Jacqueline. *Promišljanje fenomena muzeja* (prikaz knjige *Muzeologija – Povijest, razvitak, izazovi današnjice*, belgijskih autora A. Goba i N. Drougueta). // Kvartal V, 3, 2008, str. 45-46.
- Balen, Jacqueline. *Vučedol.* // Hrvatski arheološki godišnjak, IV, 2007, ed. Ministarstva kulture, u tisku.
- Balen, Jacqueline. *Franjevac.* // Hrvatski arheološki godišnjak, IV, 2007, ed. Ministarstva kulture, u tisku.
- Balen, Jacqueline. *Palanka.* // Hrvatski arheološki godišnjak, IV, 2007, ed. Ministarstva kulture, u tisku.
- Bakarić, Lidija. *Astragalna zrna od jantara iz japodske zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu* // Izdanja Hrvatskoga arheološkog društva, sv. 23, Zagreb – Gospić 2008, 117-126.
- Demo, Željko. *Ranosrednjovjekovno groblje bjelobrdske kulture — Vukovar-Lijeva Bara (X-XI. stoljeće), [The Early Medieval Cemetery of the Bijelo Brdo Culture — Vukovar-Lijeva Bara, 10-11 Century]*, Musei Archaeologici Zagrabienensis Catalogi et Monographiae VI/1-2, ca. 600 stranica teksta, tabela, slika i tabli; ISBN 978-953-6789-32-0 (u prijelomu i pripremi za tisak).

- Gregl, Zoran. *Rimskodobna nekropola Gornja Vas na Žumberku*. VAMZ, 3. ser., sv. XL., str. 221-331.
- Gregl, Zoran. *Bakar – staklo iz rimske nekropole*, Katalozi i monografije Arheološkog muzeja u Zagrebu, *Musei Archaeologici Zagrabensis Catalogi et Monographiae* sv. V., str. 11-19.
- Gregl, Zoran. *Kukuljevićevo arheologičko djelovanje*. Hrvatska revija, VIII/2, str. 60-65, Matica hrvatska, Zagreb.
- Gregl, Zoran. *O importu panonske keramike ukrašavane pečatima u Dalmaciju*, Zbornik in honorem M. Jurišiću (u tisku).
- Mihelić, Sanjin. *Josipovac-Gravinjak*. // Hrvatski arheološki godišnjak, IV, 2007, ed. Ministarstva kulture, u tisku.
- D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj. *Varaždinske Toplice - radovi u 2007. godini*. - Hrvatski arheološki godišnjak, IV, 2007, ed. Ministarstva kulture, u tisku.
- D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich. *Osnovna škola Ščitarjevo - radovi u 2007. godini* - Hrvatski arheološki godišnjak, IV, 2007, ed. Ministarstva kulture, u tisku.
- Bilić, Tomislav. *Zagrebačka zbirka sadrenih odljeva antičke skulpture*, VAMZ, 3. ser., sv. XLI, u tisku;
- Bilić, Tomislav. *Skupni nalazi novca iz Hrvatske XVII: Skupni nalaz antoninijana iz Gornjeg Taborišta* (VAMZ, 3. ser., sv. XLI), u tisku;
- Bilić, Tomislav. Recenzija knjige Lj. Doklestića *Stjepan Verković. Život i djelo (1821-1894)*. Zagreb, 2007: Srednja Europa, (VAMZ, 3. ser., sv. XLI), u tisku;
- Bilić, Tomislav i Mirnik, Ivan. Recenzija knjige L.B. van der Meera: *Liber linteus Zagrabensis. The Linen Book of Zagreb. A Comment on the Longest Etruscan Text*. Louvain – Dudley, M.A., 2008: Peeters, VAMZ, 3. ser., sv. XLI, u tisku;
- Bilić, Tomislav. *The Myth of Alpheus and Arethusa and Open-Sea Voyages on the Mediterranean—Stellar Navigation in Antiquity* (*International Journal of Nautical Archaeology* 38.1/2009, 116-132);
- Bilić, Tomislav. *Ogledi o stelarnoj navigaciji u antici*, Zbornik in honorem M. Jurišiću, u tisku;
- Mirnik, Ivan. Croatia. La Croatie. *Exhibition Catalog. FIDEM XIII. 3th Congress International Federation of Medallic Art. Fédération Internationale de la Médaille. September 19-22, 2007*. Colorado Springs, Colorado, 2007: 41-48.

- Mirnik, Ivan. *Najstarija kulturna dobra. Novac i njegova uloga u srednjovjekovnoj Hrvatskoj i Slavoniji* (sažetak). *Crkvena kulturna dobra* (Zagreb), 5/2007: 28-30.
- Mirnik, Ivan. *News. Slovenia. Croatia. The Medal* (London), 50, 2007: 94.
- Mirnik, Ivan. *Marijan Matijević. A centenary tribute. The Medal* (London) 51, 2007: 23-31.
- Mirnik, Ivan. *Povijesna galerija Lotarinške kuće medaljera Ferdinanda de Saint-Urbaina*. Summary: Historical Portrait Gallery of the Dukes of Lorraine by the Medallist Ferdinand de Saint-Urbain. *Peristil*, 50/2007: 173-194.
- Mirnik, Ivan. *Četiri primjerka karolinškog novca u numizmatičkoj zbirci Arheološkog muzeja u Zagrebu*. Résumé: Quatre exemplaires de monnaies carolingiennes dans la Collection Numismatique du Musée Archéologique de Zagreb. *Starohrvatska prosvjeta*, 3.s., 34/2007: 89-104.
- Mirnik, Ivan. *Skupni nalazi novca iz Hrvatske. XV. Skupni nalaz osmanskog srebrnog novca 15. st. iz Županje*. Summary: Coin hoards from Croatia. XV. Hoard of 15th c Turkish coins from Županja. *VAMZ*, 3. ser., sv. 40/2007: 369-390. (koautor: Muhamed Ždralović)
- Mirnik, Ivan. *Hrvatske svetačke i hodočasničke medaljice iz numizmatičke zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu*. Summary: Croatian Pilgrimage Badges and Religious Medals from the Numismatic Collection of the Museum of Archaeology in Zagreb. *Hagiologija. Kultovi u kontekstu*. Zagreb, 2008: 169-179: Leykam International. Niz Zbornici.
- Mirnik, Ivan. *Die keltischen Münzen in Nordkroatien// Dreitausend Jahre Vorgeschichte. Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien.*, Eberdingen 2008: 116-123.
- Mirnik, Ivan. *Predgovor u: Kovač, D.: Ban Josip Jelačić. Iz zbirke dr. Damira Kovača. The Dr Damir Kovač Collection*. Zaprješić, 2008: 8-9.
- Mirnik, Ivan. *The Order of the Dragon as reflected in Hungarian and Croatian Heraldry. Genealogica et heraldica*. St Andrews MMVI. *Myth and propaganda in Heraldry and Genealogy*. Proceedings of the XXVII International Congress of Genealogical and Heraldic Sciences St Andrews, 21-26 August 2006, II. Edinburgh, 2008: 563-588.
- Mirnik, Ivan. *Poljan by Davor Vujčić*. Zagreb: Artresor naklada and Akademija likovnih umjetnosti, 2007. ISBN 978 953 6522 (Artresor naklada); 978 953 7072 01 8

- (Akademija likovnih umjetnosti) 176 pp., with numerous colour and b&w illustrations. *The Medal* (London), 52, 2008: 65.
- Mirnik, Ivan. *News. Croatia. The Medal* (London), 52, 2008: 72-73.* Nekrolozi: Ante Despot, Ante Starčević; otvorenje Numizmatičkog muzeja Dr. Zlatka Tudjine u Pregradi.
  - Mirnik, Ivan. *The Archaeological Museum in Zagreb. Museum aktuell. Die Zeitschrift für Ausstellungspraxis und Museologie im deutschsprachigen Raum* (München), 2008, 146: 14-15.
  - Mirnik, Ivan. *Novi plod dugogodišnjeg rada*. Predstavljanje knjige: Pavao Maček. *Dva stara roda Zagrebačke županije. Mikulići od Brokunovca i Črnkovečki od Črnkovca*. Izd. Društvo za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije "Tkalčić". Niz: *Radovi*, knjiga 14. Zagreb, 2007., 392 stranice i dva priložena lista. *Tkalčić*, 12/2008: 621-622.
  - Rendić-Miočević, Ante. *Stotinu kamenčića izgubljenog raja – Romanička skulptura u muzejima i zbirkama između Save i Drave* (tekst govora na otvorenju istoimene izložbe), *Obavijesti HAD-a*, br. 3, Zagreb 2007. (2008.), str. 181-183.
  - Rendić-Miočević, Ante. *Predgovor 40. svesku 3. serije Vjesnika Arheološkog muzeja u Zagrebu*, VAMZ 3. ser.-sv. XL, Zagreb 2007. (2008.), str. 7-9.
  - Rendić-Miočević, Ante. *Etruščani, Etruskologija i Zagrebačka lanena knjiga* (Pogovor), u: Massimo Pallottino, *Etruščani, Etruskologija*, Zagreb, 2008., str. 469-493, Tab. CXXXIX-CXLIII.
  - Rendić-Miočević, Ante. *Izložba „Ranokršćanska bazilika sv. Marije Formoze u Puli“ u zagrebačkom Arheološkom muzeju*, *Obavijesti HAD-a*, br. 2, Zagreb 2008, str. 138-142.
  - Rendić-Miočević, Ante. *Grusswort* (u katalogu izložbe „Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien“, Keltenmuseum Hochdorf/Enz.), Eberdingen 2008, str. 14-17.
  - Rendić-Miočević, Ante. *Predgovor* (bez naslova) u katalogu izložbe „Rezultati zaštitnih istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir-Osijek-Svilaj“, održane u zagrebačkom Arheološkom muzeju 2008.-2009., Zagreb 2008, str. 5.
  - Rendić-Miočević, Ante. *Vučedol, mit što opstojuva - Vučedol, mit koji traje*, tekst predgovora u katalogu istoimene izložbe, održane u Narodnom muzeju Makedonije u Skopju od 17. 12. 2008. – 17. 3. 2009., Skopje 2008, str. 8-13.
  - Rendić-Miočević, Ante. *Predgovor*, Igor Uranić: *Aegyptiaca Zagrabiensia – Egipatska zbirka Arheološkog muzeja u Zagrebu*, Katalozi i monografije Arheološkog

muzeja u Zagrebu / *Musei Archaeologici Zagrabienensis Catalogi et Monographiae*, sv. 4, Zagreb 2007. (2008.), str. 7-10.

- Rendić-Miočević, Ante. *Predgovor*, Zoran Gregl – Irena Lazar: *Bakar – Staklo iz rimske nekropole*, Katalozi i monografije Arheološkog muzeja u Zagrebu / *Musei Archaeologici Zagrabienensis Catalogi et Monographiae*, sv. 5, Zagreb 2008., str. 7-9.
- Rendić-Miočević, Ante. Naši novi počasni članovi: *Szilvia Palágyi*, *Obavijesti HAD-a*, br. 3, Zagreb 2008., str. 30-32.
- Uranić, Igor. Katalog Egipatske zbirke *Aegyptica Zagrabienensis* u seriji AMZ-a *Musei Archaeologici Zagrabienensis Catalogi et Monographiae*, sv. IV., Zagreb 2007., str. 11-251.

6.8. Stručno usavršavanje

- Prisutnost brojnim predavanjima, arheološkim izložbama, predstavljanjima knjiga i časopisa (svi djelatnici Muzeja).
- Studijsko putovanje u Rumunjsku u organizaciji Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 30. 4. – 10. 5. (J. Balen)
- Položen stručni ispit za dokumentarista. (A. Solter)
- Položen tečaj za djelatnike u pismohrani. (A. Solter)
- Sudjelovanje na radionici za korisnike arhivskog informacijskog sustava ARHINET. (A. Solter)
- Sudjelovanje na radionici za korisnike M++. (A. Solter)
- Stručno usavršavanje u *Römisch-Germanisches Zentralmuseum* u Mainzu u radionici za restauriranje i konzerviranje keramike, (4. 2. do 19. 3.). (Z. Znidarčić)
- Boravak u Francuskoj u svrhu stručnog usavršavanja u izradi kopija postupkom galvanizacije u privatnim institucijama S.A.R.L. Texier u Parizu te Le Dantel u Sarcellesu u Francuskoj, (15. 10. do 15. 11.) (I. Gagro).
- Položen stručni ispit za muzejskog fotografa (I. Krajcar)
-

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Konzultacije u svezi s odabirom numizmatičke građe iz razdoblja seobe naroda i ranog srednjeg vijeka za stalni postav Arheološkog muzeja u Osijeku (s mr.sc.

- Herminom Göricke-Lukić, iz Muzeja Slavonije, Osijek); konzultacije u svezi odabira ranosrednjovjekovne arheološke građe za stalni postav Arheološkog muzeja u Osijeku (sa Zvonkom Bojčićem iz Arheološkog muzeja, Osijek); konzultacije u svezi odabira kasnosrednjovjekovne arheološke građe za izložbu “*Slavonija, Baranja i Srijem*” (s Mladenom Radićem iz Muzeja Slavonije, Osijek); konzultacije o metodologiji obrade i sistematizaciji srednjovjekovnih mačeva iz zbirke Hrvatskog povijesnog muzeja (s mr. sc. Dorom Bošković iz Hrvatskog povijesnog muzeja, Zagreb) (Ž. Demo)
- Član stručnog povjerenstva za obranu doktorske disertacije mr. sc. Martina Vodanovića iz Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s naslovom *Paleostomatološka analiza kasnoantičkih i ranosrednjovjekovnih nalazišta u Hrvatskoj*; član povjerenstva doktorske dizertacije mr. sc. Tajane Pleše (Hrvatski restauratorski zavod, Služba za arheološku baštinu); član stručnog povjerenstva za odobrenje doktorske dizertacije mr. sc. Ane Azinović-Bebek (Hrvatski restauratorski zavod, Služba za arheološku baštinu), Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za arheologiju. (Ž. Demo)
  - Mentor mr. sc. Mirsadu Sijariću iz Zemaljskog muzeja u Sarajevu, BiH, u izradi doktorske dizertacije; ko-mentor u izradi doktorske dizertacije znanstvenoj novakinji Ani Pavlović (Filozofski fakultet u Zagrebu, Odsjek za arheologiju). (Ž. Demo)
  - Mentor na poslijediplomskom doktorskom studiju arheologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu K. Jelinčić (tema: *Rimska keramika lokalne proizvodnje na području hrvatskog dijela rimske provincije Gornje Panonije*) i J. Mardešić (tema: *Nekropole antičke Salone*) (Z. Gregl)
  - Mentor znanstvenoj novakinji Vlatki Vukelić (Sisak) i Zrinki Ettinger (Pula/ Mali Lošinj) te Tomislavu Biliću (Zagreb) (I. Mirnik);
  - Član komisije Ministarstva kulture za revitalizaciju obiteljske kuće Kerdić u Davoru (I. Mirnik);
  - Konzultacije i stručna pomoć znanstvenoj novakinji Ani Pavlović, Filozofski fakultet u Zagrebu, Odjel za arheologiju (T. Bilić, I. Mirnik)
  - Stručna pomoć u izradi seminarskih radova studentima Sveučilišta u Zadru, Odjela za informatologiju i komunikologiju, preddiplomskog studija *Kultura i turizam* i Visoke škole za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“ u Zaprešiću (S. Mijač Božek)

- Stručna pomoć mr.sc. Sanjici Faletar Tanacković (Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti) u ispunjavanju ankete i intervjua, za potrebe izrade doktorske dizertacije s temom *Modeli suradnje hrvatskih institucija pamćenja*. (S. Mijač Božek)
- Stručna pomoć djelatnicima Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u radu s totalnom stanicom i na obradi podataka u AutoCAD-u. (A. Solter)
- Kao središnja ustanova na području konzerviranja i restauriranja arheoloških metalnih predmeta, Muzej je u više navrata pružao stručnu pomoć pri opremanju radionica kolegama iz Arheološkog muzeja Zadar, Muzeja Slavonije Osijek, Gradskog muzeja Vinkovci, Arheološkog muzeja Osijek i Hrvatskog restauratorskog zavoda (D. Doračić), a pružena je i stručna pomoć studentici Odsjeka za restauriranje i konzerviranje umjetnina Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu pri izradi njezina diplomskog rada (Z. Znidarčić), odnosno
- Antoniji Maletić u izradi stručnog rada za potrebe stručnog ispita u konzervatorsko-restauratorskoj djelatnosti (D. Doračić).
- Mentor i ispitivač na stručnim ispitima pri Ministarstvu kulture Republike Hrvatske (J. Fluksi)

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

- Recenzija članka za časopis *Prilozi Instituta za arheologiju* 25, Zagreb 2008: *Župna crkva sancti Stephani regis circa Draum – prilog tumačenju širenja ugarskog političkog utjecaja južno od Save*. (Ž. Demo)
- Predstavljanje knjige: Maja Bonačić-Mandinić, *Rimski carski novac u stalnom postavu Arheološkog muzeja u Splitu* / II. dio, Split 2008, 159 str.; 20. Knjiga Mediterana, Split 22. 9. (Ž. Demo)
- Recenzija rada M. Tomorada *Historiografski problemi kronologije staroegipatske povijesti u hrvatskim povijesnim znanostima i nastavi povijesti*. (I. Uranić)
- *Dreitausend Jahre Vorgeschichte. Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien. Schriftenreihe des Keltenmuseums Hochdorf/Enz, 7*, Eberdingen 2008. (urednici: Dubravka Balen-Letunić, Ivan Mirnik)
- Tehničko uredništvo XLI sveska 3. serije *Vjesnika Arheološkog muzeja u Zagrebu* (I. Mirnik);

- Uredništvo *Vodiča kroz numizmatičku zbirku Arheološkog muzeja u Zagrebu* (verzija na engleskom jeziku) (I. Mirnik, T. Bilić);
- Predstavljanje knjige Pavla Mačeka „Rod Orehovečkih od Orehovca svetog Petra. Rodoslovna rasprava“. 12. 12. (I. Mirnik);
- Predstavljanje knjige Sene Sekulić Gvozdanović «Utvrđeni samostani na tlu Hrvatske», 10. 12. (I. Mirnik);
- Predstavljanje prijevoda knjige Massima Pallotina „Etruščani“, 16. 5. u Arheološkom muzeju u Zagrebu (A. Rendić-Miočević, zajedno sa N. Majnarić-Pandžić, B. Kuntić-Makvić i D. Čuturom)
- Predstavljanje prijevoda knjige Massima Pallotina „Etruščani“, 19. 5. u Društvu klasičara (A. Rendić-Miočević, zajedno sa B. Kuntić-Makvić i D. Čuturom)
- Predstavljanje 40. sveska muzejskog glasila VAMZ-a u Domu kulture u Novoj Gradiški, 16. 5. (A. Rendić-Miočević, I. Mirnik, M. Mihaljević).
- Predstavljanje knjige M. Sanader *Imago provinciarum* u prostorima AMZ-a, 7. 10. (A. Rendić-Miočević, zajedno s A. Durmanom, M. Miličević-Bradač i autoricom)
- Kritički osvrt na knjigu: Celia Hawkesworth *Zagreb: A Cultural and Literary History*, u emisiji urednice Gige Gračan, 29. 11., na 3. programu Hrvatskog radija, u kojoj su još sudjelovali: Sonia Wild Bićanić, Ljiljana Marks, Andrea Zlatar i Chris Cviić (I. Mirnik);
- Recenzija zbornika sa znanstvenog skupa: *Acta numismatica. Zbornik radova 5. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj, 17-19. rujna 2007. Villa Angiolina, Opatija, Hrvatska. Proceedings of the 5th International Numismatic Congress in Croatia. Septembre 17-19.2007. Villa Angiolina, Opatija, Croatia.* Rijeka 2008., 16 radova (I. Mirnik);
- Recenzija izvornoga znanstvenog rada: Dr. Mate Ilkića, „Rimski *Cornacum* u svijetlu numizmatičkih nalaza“. Summary: Roman *Cornacum* in the Light of the Numismatic Evidence. (I. Mirnik);
- Tehnički urednik 3. sveska u muzejskoj seriji Katalozi i monografije AMZ-a *Grčke vaze iz fundusa AMZ-a* te zagrebačkog sveska u seriji *Corpus Vasorum Antiquorum* (I. Radman-Livaja)
- Tehnički urednik 4. sveska muzejske serije Katalozi i monografije AMZ-a *Aegyptiaca Zagrabiensia* (I. Mirnik)
- Tehnička urednica 5. sveska muzejske serije Katalozi i monografije AMZ-a *Bakar – staklo iz rimske nekropole* (V. Herak).

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

- Većina djelatnika Muzeja članovi su Hrvatskog muzejskog društva i Hrvatskog arheološkog društva (J. Balen aktualna je tajnica HAD-a)
- Članovi Europske asocijacije arheologa (*European Association of Archaeologists*) (J. Balen i S. Mihelić)
- Matičar za arheološke muzeje i zbirke u RH, član Vijeća za muzejsku djelatnost Gradskog ureda za obrazovanje kulturu i šport, član Stručnog povjerenstva Hrvatskog muzejskog vijeća za odabir muzejske građe za Arheološki muzej u Osijeku i Muzej grada Iloka. (D. Balen)
- Predsjednica Upravnog vijeća Muzeja. (J. Balen)
- Član uredništva znanstvenog časopisa *Situla*, glasila Narodnog muzeja Slovenije u Ljubljani. (Ž. Demo)
- Zamjenik predsjednice Upravnog vijeća Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika, Split. (Ž. Demo)
- Članstvo u Međunarodnoj udruzi Egiptologa - *International Association of Egyptologists*. (I. Uranić).
- Član Upravnog odbora Društva za povjesnicu Zagrebačke Nadbiskupije «Tkalčić» i uredništva godišnjaka «Tkalčić» (I. Mirnik);
- Član europske arheološke udruge “Instrumentum” (I. Radman-Livaja).
- Član *Bundesverband Museumpaedagogik Bayern e.V.*, Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju HMD-a, Sekcije za kulturni turizam HMD-a, predsjednica organizacijskog odbora te glavna urednica Zbornika radova V. skupa muzejskih pedagoga Hrvatske (M. Škarić)
- Član Izvršnog odbora HMD-a i predsjednik Sekcije restauratora i preparatora HMD-a, član Stručnog povjerenstva Hrvatskog muzejskog vijeća za ocjenjivanje stručnih i znanstvenih radova u muzejskoj struci osoba koje ostvaruju ostale uvjete za obavljanje poslova višega muzejskoga pedagoga, muzejskoga pedagoga savjetnika, višega dokumentarista, dokumentarista savjetnika, višega informatičara, informatičara savjetnika, višega restauratora, restauratora savjetnika, višega preparatora, višega muzejskoga tehničara i višega fotografa. (D. Doračić)

- Član Savjeta Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju u Puli; član uredništva časopisa *Histria Antiqua* (izdanja Međunarodnog centra za arheologiju Brijuni-Medulin); član Međunarodnog znanstvenog vijeća LIMC-a (Ikonografski leksikon klasične mitologije) u Baselu; dopisni član Njemačkog arheološkog instituta (Deutsches Archäologisches Institut) u Berlinu; predstavnik Hrvatske u Izvršnom odboru Europskog arheološkog savjeta (EAC) pri Vijeću Europe u Strasbourgu; dopisni član Društva arheologa i povjesničara umjetnosti Mađarske, član Komisije za polaganje stručnih ispita za djelatnike u muzejskoj struci (ispitivač kandidata arheološke struke); počasni član Slovenskog arheološkog društva; član Upravnog vijeća Hrvatskog povijesnog muzeja; član Izdavačkog savjeta Godišnjaka Instituta za arheologiju u Zagrebu. (A. Rendić-Miočević).

6.12. Informatički poslovi muzeja

- - Koordinacija unosa podataka u muzejsku bazu M++ (J. Balen)
- Održavanje web stranica Arheološkog parka Andautonija (www.andautonia.com)
- Suradnja s Numizmatičkim kabinetom Narodnog muzeja u Ljubljani u usavršavanju i servisiranju računalnih programa NUMIZ za obradu numizmatičke građe;
- Početak radova na pokretanju novog numizmatičkog računalnog programa, koji bi u skoroj budućnosti trebao zamijeniti NUMIZ.
- Svih 40 brojeva 3. serije Vjesnika AMZ-a uploadano je na znanstveni web-portal Hrčak (T. Bilić).
- Digitalizacija 34 broja časopisa Vjesnik. (A. Solter)
- Redovito ažuriranje podataka i održavanje web stranica Muzeja – www.amz.hr (S. Mijač Božek)

6.13. Ostalo

Egipatski odjel:

- Istraživanje jedne od egipatskih mumija iz muzejskog fundusa, u suradnji s Institutom za etnologiju, a ujedno i datiranje uzorka tijela metodom C 14 u SAD-u. CT i RTG istraživanje, u suradnji s Dr. Mislavom Čavkom.

- Suradnja s Dr. Irmtraut Munro, voditeljicom *Todtenbuch projekta* sa Sveučilišta u Bonnu, koja je posjetila Muzej i upoznala se sa zagrebačkom Egipatskom zbirkom, s osobitim naglaskom na papiruse.
- Muzej je ugostio dvije egiptologinje iz Szepmuveszeti Muzeuma u Budimpešti (Eva Liptay i Katalin Kothay), s ciljem preciznijeg datiranja i determinacije novootkupljenog egipatskog sarkofaga.

6.13.1. Terenska arheološka istraživanja

- Zaštitno arheološko istraživanje lokaliteta Tomašanci - Palača, 25. 2. - 26. 6. (J. Balen voditeljica istraživanja, I. Drnić i A. Solter zamjenici). Ukupna površina lokaliteta iznosi 64000 m². Istraženo je naselje iz razdoblja mlađeg kamenog, bakrenog te brončanog doba.
- Zaštitno arheološko istraživanje lokaliteta Jurjevac – Stara Vodenica, 25. 3. - 15. 5. (J. Balen voditeljica istraživanja, A. Solter izrada završnog plana). Ukupno je istražena površina od 16000 m². Pronađeni su tragovi naselja iz bakrenog doba, kao i iz razdoblja kasnog srednjega vijeka.
- Sudjelovanje u sustavnim arheološkim istraživanjima lokaliteta Vučedol kod Vukovara, 1. 9. – 28. 9. (J. Balen voditeljica istraživanja, A. Solter izrada 3-D dokumentacije)
- Probni rovovi na trasi autoceste Beli Manastir – Osijek – Svilaj, lokalitet Petrijevci - Čerine, 27. 10. - 8. 11. (voditelj istraživanja I. Radman-Livaja, zamjenica J. Balen, dok je A. Solter izradila završni plan)
- Zaštitno arheološko istraživanje na trasi buduće autoceste Zagreb-Sisak, lokalitetu Buzin, od 13. 10. - 22. 11. Ukupna istražena površina lokaliteta 4000 m². Istraženi je lokalitet iz razdoblja srednjeg vijeka. (voditelj istraživanja I. Radman- Livaja, M. Galić, zamjenica voditelja, rad na totalnoj stanici i kolčenje terena A. Solter, sudjelovanje T. Bilić).
- Nastavljeno je s projektom rekognosciranja područja Grada Zagreba i Zagrebačke županije. (S. Mihelić, J. Balen, I. Radman-Livaja)

Ščitarjevo

- U razdoblju od 1. - 31. 4. obavljani su pripremni radovi za otvaranje Arheološkog parka Andautonija (skidanje zimske zaštite i uređenje parka). Tijekom cijele sezone (od svibnja do studenog) redovito se vodila briga o održavanju terena (košenje, čišćenje manji popravci i sl.), dok su radovi na postavljanju zimske zaštite obavljani u razdoblju od 5. - 10. 11. (radove su nadzirali D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj).
- Zaštitno istraživanje na lokalitetu Ščitarjevo - Škola
- U razdoblju od 29. 2. - 3. 4. obavljena su zaštitna istraživanja na lokaciji Škola, na prostoru od oko 640 m², predviđenom za izgradnju sportske dvorane (voditelji: D. Kušan-Špalj, D. Nemeth-Ehrlich).

Varaždinske Toplice

- Na arheološkom lokalitetu u Varaždinskim Toplicama radovi su, s prekidima, ukupno trajali od lipnja do studenog i u tom razdoblju obavljeno je, kako slijedi:
- Zaštitni i konzervatorsko-restauratorski radovi provedeni su na sjevernom zidu Jupiterovog hrama, na južnom zidu južne prigradnje foruma i na freskama i podovima u zgradi kupališta i bazilici.
- Radovi na skidanju zimske zaštite i uređenju lokaliteta tijekom travnja, a radovi na postavljanju zimske zaštite tijekom studenog i prosinca, kako na prostoru rimskog foruma (kamenno opločenje foruma i rubno kamenje rimskog izvorišta), tako i na svim nalazima (zidovi, podovi, kanali i sl.) otkrivenim tijekom istraživanja 2001. - 2006. god. Pokriveni su i zidovi na kojima je upravo bila provedena konzervacija, a nastavljani su radovi i na izvedbi drenaže pa je izrađeno projektno rješenje za odvodnju oborinskih voda zapadno i sjeverno od kompleksa i prostora istočno od kupališta i bazilike (voditelji istraživanja i radova na zaštiti: D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj).

Žumberak

- Arheološko iskopavanje na Žumberku, na lokalitetu Bratelji-Velika Glavičica kao i radovi na konzervaciji i prezentaciji na lokalitetima Mrzlo Polje i Bratelji-Ulica, trajali su 21 dan. Izvršeni su manji zaštitni radovi i na rimskodobnoj nekropoli Bratelji-Ulica te na ranoromaničkom objektu u Mrzлом Polju (uklanjanje korova, košnja, čišćenje pleksi-ploča, natpisa itd.). Premda probna iskopavanja nisu bila planirana, nakon dojave lokalnog stanovništva o kamenim pločama otkrivenim na poziciji Bratelji-Velika Glavičica obavljena su sondažna istraživanja te je tom prigodom otkrivena kamena grobnica pravokutnog oblika iz 1.-2. st., unutar njih

dimenzija 123 x 80 cm, građena od poluobrađenog pločastog kamena povezivanog žbukom, što je prvi takav slučaj na Žumberku (svi prethodno otkriveni grobovi bili građeni u tehničar suhozida). S prednje, sjeverne strane, nalazio se ulaz u grobnicu zatvoren monolitnom kamenom pločom, a u grobu nije bilo nalaza. Grob je bio intaktan pa je vjerojatno riječ o kenotafu. Prije zime sve je prekriveno geo-tekstilom i zasuto zemljom, a u idućoj godini u planira se nastavak istraživanja na cijeloj parceli, jer se očekuju novi nalazi. Zbog tog nalaza kat. čest. br. 353 potrebno je zaštititi u sklopu odgovarajućih propisa. (Z. Gregl)

- Obilazak terenskih istraživanja (Sisak, Mursa, Gradići, Donja Lomnica) – 6 dana (Z. Gregl)

7. ZNANSTVENI RAD

7.1. Tema i nositelj projekta

- Stručna suradnja na projektima *Sirovine i tehnologija prapovijesnih kultura u Hrvatskoj* (nositelj projekta je dr. sc. T. Težak-Gregl sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta) te *Vučedolska kultura* (nositelj projekta je dr. sc. A. Durman sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta) (J. Balen)
- Projekt MZOS-a: *Srednjovjekovno naseljavanje sjeverne Hrvatske u svjetlu arheoloških izvora* (voditeljica T. Sekelj-Ivančan iz Instituta za arheologiju, suradnik na projektu Ž. Demo).
- Rad na proučavanju hrvatske srednjovjekovne materijalne kulture 6 - 16. st., kao i na tipologizaciji kasnocarskog, istočnogotskog i ranobizantskog novca 5. i 6. st., a također i na obradi nalaza i tumačenju kulturno-povijesnog značenja zagrebačkih arheoloških nalazišta. (Ž. Demo)
- Stručna obrada i rad na tekstovima i ikonografiji novootkupljenog sarkofaga Jri-irija iz 25. dinastije, u cilju pripreme za skorašnju znanstvenu objavu. (I. Uranić)
- Rad na znanstveno-istraživačkom projektu: «Numizmatička topografija Hrvatske (FMRH/ SFMA)» (293-0000000-0853), uz potporu Ministarstva znanosti i tehnologije RH. (I. Mirnik);
- Projekt: *Korpus barbarsko-keltskog novca u Hrvatskoj*, nastavak s radom (u suradnji s Dr. Peterom Kosom, ravnateljem Narodnog muzeja u Ljubljani) (I. Mirnik);

- Rad na rekonstrukciji skupnog nalaza rimskoga zlatnog nakita i novca iz 1805. god. iz Petrijanca (I. Mirnik);
- Istraživač-suradnik na znanstvenom projektu Arheološkog odjela HAZU, "Romanizacija i kristijanizacija Panonije" (voditelj projekta dr. sc. B. Migotti). (I. Radman-Livaja)
- Istraživač-suradnik na znanstvenom projektu Instituta za arheologiju "Razvoj i mobilnost protopovijesnih zajednica na tlu kontinentalne Hrvatske" (voditelj projekta dr. sc. M. Dizdar).
- Matični broj znanstvenika: 261645 (I. Radman-Livaja)
- Projekt «Rimskodobne nekropole i prometnice u sjevernoj Hrvatskoj» (voditelj projekta dr. sc. Zoran Gregl, mat. broj. 139166). (Z. Gregl).

7.2. Publicirani radovi

- Demo, Željko. *Ranosrednjovjekovni predmeti od kosti i roga u Arheološkom muzeju u Zagrebu*, Starohrvatska prosvjeta 34, Split 2007, 123-149.
- Demo, Željko. *Alati i pribor, glazbeni instrument, oružje i bojna oprema* [Bone and Horn Tools, Implements, Musical Instrument, Weapons and Military Equipment, u: *Imaginarni svijet zagonetnih predmeta od bjelokosti, kosti i kože* [The Enigmatic Imagery of Ivory, Horn, Antler and Bone Artifacts], ured. A. Ribičić-Županić, Zagreb 2008, 129-146.
- Radman-Livaja, Ivan. *In Segestica...*, Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu 24, 2007, 153-172.

7.3. Znanstveno usavršavanje

- Rad na doktorskoj disertaciji *Eneolitičke kulture na prostoru istočne Hrvatske* (J. Balen)
- Rad na temi *Varaždinske Toplice - rimski forum* (5. semestar dokorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu) (D. Kušan Špalj)

- Pohađanje 5. semestra poslijediplomskog doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (mentori A. Durman, I. Mirnik, M. Milićević-Bradač). (T. Bilić)
- Doktorski studij na Ecole Pratique des Hautes Etudes, na sveučilištu Sorbonne, u Parizu; rad na temi *Olovne tesere iz Siska* (I. Radman-Livaja).
- Rad na projektu: *Metode komunikacije u suvremenom muzejskom poslovanju i Evidencija posjete muzeja* (S. Mijač Božek)
- Doktorski studij Informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (M. Škarić)
- Pohađanje 4. semestra poslijediplomskog doktorskog studija arheologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (mentor H. Potrebica, komentori T. Težak-Gregl, S. Greiff) (D. Doračić)

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

- ***Osvit tehnologije***

Narodni muzej Labin pri Pučkom otvorenom učilištu u Labinu, 6.12. 2007. – 15.1. 2008.

Autori stručne koncepcije: Jacqueline Balen, Ivor Karavanić (Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu)

Postav izložbe u Labinu: Ivan Troha

Opseg: 100 predmeta

Vrsta: arheološka

Tema: Na izložbi su predstavljeni najvažniji proizvodni pronalasci iz razdoblja kamenog doba, s ciljem predočavanja njihova utjecaja na promjene načina života pretpovijesnog čovjeka. Takvi su pronalasci olakšali njegovu prilagodbu i mogućnosti preživljavanja u različitim klimatskim uvjetima i u raznolikom okolišu. Željelo se, također, pokazati na koji se način znanstvenim metodama dolazi do vjernih rekonstrukcija pretpovijesnih tehnologija.

Korisnici: odrasli i djeca

- ***Stotinu kamenčića izgubljenoga raja - Romanička skulptura u muzejima i zbirkama između Save i Drave***

Gradski muzej Bjelovar (1. 2. - 28. 2.), Muzej Brodskog Posavlja u Slavonskom Brodu (3. 4. – 10. 5.), Arheološki muzej - Osijek (14. 5. - 14. 7.) i Muzej grada Šibenika (18. 7. - 24. 8.)

Organizator izložbe: Arheološki muzej u Zagrebu

Autor stručne koncepcije: Vladimir P. Goss sa suradnicima, Vjekoslavom Jukićem i Tihanom Puc, s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci.

Autor likovnog postava: Mario Beusan

Opseg: 104 predmeta, izložbeni panoi, crteži, fotografije

Web adresa: www.amz.hr

Vrsta: arheološka, tematska

Tema: Izložbom *Stotinu kamenčića izgubljenog raja - Romanička skulptura u muzejima i zbirkama između Save i Drave* obuhvaćeno je 106 ulomaka romaničke skulpture s područja između Save i Drave. Približno polovica tog materijala nikad nije izlagana, a veliki dio je u ovoj prigodi prvi put znanstveno obrađen i postao je dostupnim znanstvenoj i široj javnosti. Razdoblje predromanike i romanike u kontinentalnoj Hrvatskoj je jedan od segmenata hrvatske spomeničke i povijesne baštine koji je sustavno bio zanemaran. Otkrića posljednjih desetljeća u Loboru, Medvedgradu, Čazmi, Ivancu, Sv. Ivanu Zelini itd., uz već poznat, iako nikad u potpunosti proučen, materijal iz Rudine, Glogovnice, Zagreba, Đakova i drugdje, jasno pokazuju da hrvatski dio Panonije nije u vremenu između 9. i 13. stoljeća zaostajao za ostalim područjima karpatskoga bazena. Izložba bi trebala potaknuti sustavni rad na daljem otkrivanju, obradi i očuvanju zaboravljenog kulturnog pejzaža. Izložbom su obuhvaćeni predmeti iz muzeja i zbirki u Zagrebu, Sv. Ivanu Zelini, Ivancu, Vinici, Varaždinu, Križevcima, Koprivnici, Bjelovaru, Čazmi, Novoj Gradiški, Požegi, Velikoj, Našicama, Osijeku, Vinkovcima i Iloku.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

- ***Pretpovijesne dame iz Makedonije***

Arheološki muzej u Zagrebu, 27. 11. 2007. – 6. 4. 2008.

Organizator izložbe: Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej Makedonije, Skopje

Autor stručne koncepcije: Irena Kolištrkoska-Nasteva

Koordinator projekta: Jacqueline Balen

Opseg: 94 figurice

Web adresa: www.amz.hr

Vrsta: arheološka, tematska

Tema: Izložba *Pretpovijesne dame iz Makedonije* ostvarena je u suradnji s vodećom makedonskom muzejskom institucijom, Muzejom Makedonije u Skopju. Na izložbi je prezentirano stotinjak stiliziranih ženskih figurica, od kojih su gotovo sve izrađene od gline. Figurice žena, „ženski idoli“, kako ih se naziva u arheološkoj terminologiji, prikazuju svijet neolitičkih (mlađe kameno doba) i eneolitičkih (bakreno doba) ljudi, kojima su ženski likovi najčešće simbolizirali plodnost i obnavljanje života.

Kronološki, dakle, pripadaju razdoblju od 6. do sredine 3. tisućljeća pr. Kr. Sve su figurice izrađene ručno, a pronalazene su prigodom arheoloških iskopavanja, gotovo uvijek u kućama, pa je očigledno da su štovane kao zaštitnice doma i kuće. Imaju naglašene simbole plodnosti, a većina ih je ukrašena nakitom i frizurama, što pokazuje realizam u prikazivanju likova iz svakodnevnog života u kamenom i bakrenom dobu. Izložci potječu iz različitih krajeva Makedonije, a oblicima i raznolikošću svjedoče o čudesnoj imaginaciji njihovih oblikovatelja.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

- ***Vučedolska čizmica i priča o njoj***

Gradski muzej Vukovar, Arheološki muzej u Zagrebu, 12.12. 2007. – 20.1.

2008.(Vukovar), 25.1. – 10.2. 2008. (Zagreb)

Organizator izložbe: Arheološki muzej u Zagrebu, Gradski muzej Vukovar, Gradski muzej Vinkovci

Autori izložbe: Jacqueline Balen, Mirela Hutinec

Obim: 7 eksponata

Vrsta: informativna

Tema: Na izložbi su prikazani glineni modeli obuće i idola vučedolske kulture, koji pružaju najcjelovitiju sliku o obući stanovnika bakrenog doba. Najpoznatiji nalazi potječu s eponimnog nalazišta Vučedol, zatim iz Sarvaša kod Osijeka te iz Vinkovaca. Obuća načinjena od kože oblikom varira od plitkog, poluotvorenog opanka, do duboke čizme.

Kao najzanimljiviji nalaz ističe se model keramičke čizmice, pronađen tijekom sustavnih arheoloških istraživanja na Vučedolu 2007. god. (položaj Streimov vinograd) na zapečenoj podnici vučedolske kuće. Riječ je o keramičkom modelu vrlo fine izrade i tankih stijenki, s potplatom izrađenom iz jednog dijela, koja blago ulazi u petu i vrhove prstiju. Na bočnim dijelovima čizmice uz rub se nalaze malene rupe, po dvije sa svake strane, što pokazuje da se čizmica mogla vješati. Na sari, odnosno gornjem dijelu obuće, vidljivo je na koji je način prava kožna čizma bila vezom podijeljena na četiri jednaka dijela. Karakterističan vučedolski ukras izveden tehnikom inkrustiranja prati oblik predmeta i zacijelo predstavlja prikaz veza na kožnoj čizmi.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

- **Vučedol – bogatstvo oblika i ukrasa**

Gradski muzej Vukovar, 25. 1. – 10. 2.

Organizator izložbe: Arheološki muzej u Zagrebu, Gradski muzej Vukovar

Autori izložbe: Jacqueline Balen, Mirela Hutinec

Organizator izložbe: Gradski muzej Vukovar, Arheološki muzej u Zagrebu

Obim: 21 eksponat

Vrsta: informativna

Tema: Prigodno su izloženi raznovrsni predmeti vučedolske kulture koji potječu s istraživanja što ih je 1938. god. vodio njemački arheolog R. R. Schmidt. Tijekom održavanja manifestacije koja se odvija pod nazivom Noć muzeja bio je izložen i original „vučedolske golubice“, ali je kasnije zamijenjen kopijom.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

- ***Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj***

Arheološki muzej u Zagrebu (26.6.-25.7.), Muzej Cetinske krajine, Sinj (30.7.-17.10.), Muzej grada Crikvenice (20.10.-23.11.), Muzej grada Kaštela (26.11.-17.12.)

Autori stručne koncepcije: Sanjin Mihelić, Jacqueline Balen

Oblikovanje plakata: Srećko Škrinjarić

Opseg: 30 plakata, 5 video projekcija

Vrsta: arheološka

Tema: Izložbeni projekt „Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj“ zamišljen je kao muzeološki oblik priopćavanja osnovnih podataka o aktualnim arheološkim istraživanjima na području Hrvatske. Osnovni sadržaj izložbe čine kratki muzeološki prikazi tekućih, odnosno recentnih arheoloških istraživanja, pri čemu su kao osnovni oblik izložbenog prikaza korišteni plakati te računalne i video projekcije. Svako arheološko istraživanje prikazano na izložbi zastupljeno je jednim plakatom, koji donosi osnovne informacije o lokalitetu i istraživanjima putem niza fotografija i slikovnih prikaza koji pružaju i zanimljiv pregled rada na terenu, procesa iskopavanja, kao i pronađene građe.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

- ***Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien***

Keltenmuseum, Hochdorf/Enz, Njemačka, 10. 9. 2008. - 8. 3. 2009.

Organizator izložbe: Arheološki muzej u Zagrebu i Keltenmuseum, Hochdorf/Enz

Autor stručne koncepcije: Dubravka Balen Letunić

Koordinator projekta: Dubravka Balen Letunić

Likovno oblikovanje i realizacija postava: Markus Egge

Opseg: 349 predmeta iz različitih ustanova u Hrvatskoj (Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej Slavonije Osijek, Gradski muzej Vinkovci, Gradski muzej Virovitica, Gradski muzej Karlovac, Muzej grada Zagreba) te različitih predmeta podrijetlom iz inozemstva, 7 predmeta iz Mađarske (Magyar Nemzeti Múzeum – Budimpešta), 27 iz

Njemačke (Museum für Vor-und Frühgeschichte – Berlin; Römisch Germanisches Zentralmuseum – Mainz) i 13 iz Austrije (Naturhistorisches Museum – Beč).

Ukupno 396 predmeta iz 12 različitih muzeja, tekstualni panoi, crteži, fotografije i sl.

Vrsta: arheološka, tematska

Tema: Izložba *Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien* (Tri tisuće godina pretpovijesti – Remekdjela metalnih razdoblja u kontinentalnoj Hrvatskoj) ostvarena je u suradnji Arheološkog muzeja s 12 muzejskih ustanova iz kontinentalnog dijela Hrvatske i nekoliko istaknutih muzeja u Mađarskoj, Austriji i Njemačkoj, u kojima su pohranjeni značajni arheološki nalazi koji potječu iz područja Hrvatske. S 396 prezentiranih predmeta izrađenih od različitih materijala – keramika, drvo, bakar, bronca, srebro, zlato, željezo, staklena pasta, jantar – željelo se prikazati zanatsku vještinu majstora iz pretpovijesnih metalnih razdoblja, dugačkog približno tri tisućljeća. Izložen je bio nakit, oružje i keramika, a naglasak je bio na spomeničkoj građi koja uz znanstvenu vrijednost ima i visoku estetsku razinu. Takvi nalazi, po mišljenju autora izložbe, ponajbolje dokumentiraju razvoj složenih društvenih i religijskih sustava i povezanost među različitim kulturnim skupinama metalnih razdoblja širom Europe.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

- ***Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir – Osijek - Svilaj***

Arheološki muzej u Zagrebu, 30.10. 2008. – 28.2. 2009.

Organizator izložbe: Arheološki muzej u Zagrebu

Autor stručne koncepcije: Jacqueline Balen

Tehnička realizacija izložbe: Ivan Troha, Srećko Škrinjarić

Opseg i sadržaj: dvjestotinjak predmeta, panoi, 3D prezentacije

Vrsta: arheološka, tematska

Tema: Arheološki muzej u Zagrebu od 2006. god. je sudjelovao na zaštitnim arheološkim istraživanjima na trasi autoceste A 5, Beli Manastir – Osijek – Svilaj. Istraživanja su obavljena na 6 lokaliteta u okolici Đakova (Pajtenica, Ivandvor,

Franjevac, Palanka, Palača i Stara Vodenica). Ukupno je istražena površina od 178000 m². Želja da se dosadašnji rezultati arheoloških istraživanja zorno predoče široj javnosti rezultirala je izložbom s naslovom *Rezultati zaštitnih istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir-Osijek-Svilaj*, na kojoj je predstavljen samo dio otkrivene građe, jer je njezina obrada još uvijek u tijeku. Nastojalo se, također, da se osim otkrivenih predmeta javnosti predoči i metodologija arheološkog rada na takvim zahtjevnim arheološkim lokalitetima.

- ***Vučedol – mit što opstojiva***

Muzej Makedonije, Skopje, 17. 12. 2008. – 17. 3. 2009.

Organizator izložbe: Muzej Makedonije, Skopje, Arheološki muzej u Zagrebu

Suorganizatori izložbe: Gradski muzej Vinkovci, Gradski muzej Vukovar

Autor izložbe: Jacqueline Balen

Opseg izložbe: 100 predmeta

Vrsta: arheološka, tematska

Tema: Izložba *Vučedol – mit što opstojiva* (Vučedol – mit koji traje) ostvarena je u suradnji Muzeja Makedonije u Skopju s Arheološkim muzejom u Zagrebu i gradskim muzejima u Vukovaru i Vinkovcima, u kojima se čuva najveći broj nalaza vučedolske kulture. Na izložbi je izloženo 100 predmeta vučedolske kulture iz različitih lokaliteta, koji osim znanstvene imaju i iznimno visoku estetsku vrijednost. Prikazan je i dio relevantne dokumentacije s istraživanja vođenih na Vučedolu 1938. god., kao i onih iz novijeg razdoblja, iz nekoliko kampanja vođenih posljednjih godina. Izloženi materijal (keramika, metal – poglavito bakrene sjekire) potječe s 3 najvažnija lokaliteta vučedolske kulture, samog Vučedola, Sarvaša i Vinkovaca. Namjera autora izložbe bila je pokušaj prikazivanja fenomena vučedolske kulture, ishodišta civilizacija metalnih doba u srednjoeuropskom prostoru.

- ***Zemlja dviju obala***

Arheološki muzej u Zagrebu, Trg Nikole Šubića Zrinskog 19, 19. 2. – 27. 4.

Organizator izložbe: Arheološki muzej u Zagrebu

Autor stručne koncepcije: Igor Uranić, Filip Beusan

Autor likovnog postava: Filip Beusan

Opseg: 50 fotografija

Web adresa: www.amz.hr

Vrsta: foto izložba, tematska

Slijedom putovanja Nilom, velikom rijekom, koja je u svijesti starih Egipćana dijelila zemlju na dvije obale, nižu se susreti sa spomenicima i čudesnim građevinama koje fasciniraju Europljane još od vremena Napoleona. Kamerom nisu bilježeni samo hramovi i piramide, već i ljudi i mjesta, atmosfera i detalji u dubinama spiljskih grobnica, ljudi koji se smiju, prodaju hranu, piju kavu i puše, tjeraju stoku i peku kruh. Izložba prikazuje mjesta koja je 2007. posjetila tročlana ekipa iz Arheološkog muzeja u Zagrebu. Putovanje je obuhvatilo najvažnije lokacije na potezu od, približno 700 km., a neke fotografije nastale su na mjestima koja su teško pristupačna običnim namjernicima, na kojima su aktualna arheološka iskopavanja u zaključenim grobnicama u kojima traju ili se tek očekuju arheološki radovi.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja.

- ***Bazilika Sv. Marije Formoze***

Arheološki muzej u Zagrebu, Trg Nikole Šubića Zrinskog 19, 8. 4. – 27. 7.

Organizator izložbe: Arheološki muzej u Zagrebu, i Arheološki muzej Istre, Pula

Autor stručne koncepcije: Željko Ujčić

Autori likovnog postava: Željko Ujčić, Alfio Klarić

Opseg: 7 predmeta, 21 slikovni pano

Web adresa: www.amz.hr

Vrsta: arheološka, tematska

Tema: Izložba *Ranokršćanska bazilika* prikazuje sakralni kompleks koji potječe iz 6. st., a danas se nalazi u središtu Pule. Prije temeljite destrukcije taj bazilikalni kompleks bio je usporediv s najznačajnijim spomenicima toga doba, onima u Ravenni ili u Poreču. Na izložbi su bili prikazani originalni mozaici, pretežito dekorativnog sadržaja, ali i mozaik s figuralnim prikazom, poznati *Traditio legis*. Arhitektura je bila predočena brojnim digitalnim i grafičkim rekonstrukcijama. Virtualni prikaz bazilikalnog kompleksa 3D animacijom omogućio je doživljaj prostora sakralne arhitekture, kao i planiranu prezentaciju lokaliteta kao dijela budućeg arheološkog

parka u središtu Pule. Osim u Puli i Zagrebu izložba je bila predstavljena posjetiteljima muzejskih ustanovama Splita, Šibenika, Zadra i Rijeke, a djelomice je bila prikazana i u Ravenni.

- **Monumenti u minijaturi**

Arheološki muzej u Zagrebu, Trg Nikole Šubića Zrinskog 19, 9. 4. do 10. 5.

Organizator: HKD „Napredak“, Zagreb

Autor izložbe: Ana Kovač

Koordinator projekta: Vlado Luburić

Autor likovnog postava: Stanko Špoljarić, Ana Kovač

Opseg: 40 ciklusa

Vrsta izložbe: umjetnička, retrospektivna izložba sitne figuralne plastike

Tema: Ana Kovač stvara sićušne likove kiparski uvjerljivo i iskreno, poštujući tradiciju, ali vid klasične ljepote u oblikovanju zadržava tek od slučaja do slučaja.

Teme kojima je zaokupljena često u prvi plan ističu taloge izgubljene ljudskosti. Nije riječ o opusu u konvencionalnom smislu riječi, već je to svojevrsni dnevnik straha i tjeskobe, ali i radosti bića koje je kulturom svojega govora i mogućnostima svojeg „sitnopisa „ ispisalo i nijanse osjeta, ostvarujući zacijelo jednu od najuvjerljivijih i najsugestivnijih cjelina suvremene hrvatske umjetnosti.

Ostali izložbeni projekti:

- Pripremni radovi za izložbu «Bogatstva rimskih nekropola» (Z. Gregl)
- Sudjelovanje u stručnom odboru te posudba 17 spomenika iz zagrebačke Egipatske zbirke za potrebe međunarodne egiptološke izložbe s naslovom *Pharaonic Renaissance, Archaism and Sence of History in Ancient Egypt*. U njezinoj pripremi je uz deset muzeja iz EU (iz Velike Britanije, Njemačke, Italije, Austrije, Mađarske i Francuske) sudjelovao i Egipatski odjel Arheološkog muzeja u Zagrebu (autor izložbe Francesco Tiradritti). Izložba je bila održana u Cankarjevu domu u Ljubljani, a zatim u Muzeju lijepih umjetnosti u Budimpešti. (I. Uranić)
- Izložba «Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien» otvorena je u Keltskome muzeju (Keltenmuseum) u Hochdorfu nedaleko Stuttgarta 10. 9. 2008. god. i trajala je do 8. 3. 2009. god. Pripremili su je Dubravka Balen-Letunić i Ivan Mirnik, s grupom suradnika iz nekoliko muzejskih ustanova. Katalog izložbe sadrži

161 katalošku jedinicu, a autori tekstova u katalogu su Jacqueline Balen, Jasna Šimić, Marina Šimek, Nives Majnarić-Pandžić, Ivan Mirnik, Lazo Čučković, Dubravka Balen-Letunić i Ante Grubišić.

- Na izložbi *FIDEM XXX Exhibition* u *American Numismatic Association, Colorado Springs, Colorado* bilo je izloženo 26 hrvatskih medalja. Zastupljeni su bili slijedeći umjetnici: Ivan Antolčić, Zdravko Brkić, Stjepan Divković, Karlo Gross, Đurđica Kovačićek, Maja Krstić-Lukač, Margareta Landau Nejašmić, Damir Mataušić, Dalibor Parać, Matej Pašalić, Irena Podvorac, Josip Poljan, Ante Starčević te Željko Zima. Izložba je otvorena 2007. god., ali je zbog velikog zanimanja i brojnih posjetitelja produžena do kraja rujna 2008. Približno ju je razgledalo 23000 posjetitelja. Medalje su vraćene u Hrvatsku tek u studenom 2008. god. (I. Mirnik)
- Izložba „Kelti na širem području Nove Gradiške“ bila je održana tijekom lipnja u izložbenom prostoru Gradskog muzeja u Novoj Gradiški, a tijekom srpnja i kolovoza u Arheološkom muzeju u Osijeku. Riječ je o pokretnoj arheološkoj izložbi skupine autora (M. Mihaljević, Z. Bojčić, M. Dizdar, T. Hršak i D. Doračić) sa samo jednim eksponatom (keltska kaciga iz Stare Gradiške) te brojnim informativnim panoima. Dva panoa odnosila su se na konzervatorsko-restauratorsku obradu te analitička ispitivanja provedena na kacigi. Izložba je bila namijenjena široj publici i edukativno-informativnog je karaktera.
- Fotograf I. Krajcar, knjižničar S. Škrinjarić, muzejski tehničar I. Troha, stolar R. Vazdar, restauratori i preparatori (J. Fluksi, D. Doračić, S. Latinović, Z. Znidarčić, I. Gagro, Z. Tomljenović) kao i drugi djelatnici raznih muzejskih službi, bili su angažirani u tehničkom postavljanju i demontiranju mnogobrojnih izložbi u AMZ-u, kao i u drugim muzejima u kojima su izložbe gostovale.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

- *Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien*, katalog izložbe (izdanje Keltskog muzeja), *Schriftenreihe des Keltenmuseums Hochdorf/Enz*, 7, Eberdingen 2008., 204 str. (tiskani su i plakat i deplijan)

- *Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir – Osijek – Svilaj*, katalog izložbe, Zagreb, 2008, 36 str., ISBN 978-953-6789-33-7, 500 primjeraka.
- *Aegyptiaca Zagrabiensia* (Uranić, Igor), Katalozi i monografije Arheološkog muzeja u Zagrebu, *Musei Archaeologici Zagrabiensis Catalogi et Monographiae* sv. IV., 251 stranica teksta i slika; ISBN 978-953-6789-34-4, 700 primjeraka.
- *Bakar – staklo iz rimske nekropole* (Gregl, Zoran. u suradnji s I. Lazar), Katalozi i monografije Arheološkog muzeja u Zagrebu, *Musei Archaeologici Zagrabiensis Catalogi et Monographiae* sv. V., 176 stranica teksta, slika i tabli; ISBN 978-953-6789-38-2, 700 primjeraka.
- Tisak kalendara „Andautonija 2009.“ s rimskim poslovicama (idejno rješenje: D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich, likovno oblikovanje: Likovni studio, Zagreb)
- Tisak propagandnih deplijana Arheološkog parka Andautonija (hrvatski i engleski)
- *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3. ser., sv. 41/2008, 494 str + CD
- Za objavu pripremljena verzija na engleskom jeziku *Vodiča kroz Numizmatičku zbirku Arheološkog muzeja u Zagrebu* (u tisku).

10.2. Audiovizualna građa

- *Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja na trasi autoceste Beli Manastir – Osijek – Svilaj*, DVD, 50 primjeraka, izrada: VIDEOMIX, Vrbovec.
- video-prezentacije za potrebe Dana muzeja, za potrebe izložbe «Vučedol – mit koji traje» u Makedoniji i dvije video-prezentacije za izložbu «Tekuća arheološka istraživanja» (izrada multimedija I. Krajcar).

10.3. Elektroničke publikacije

Edukativne publikacije

Rad na realizaciji muzejskog vodiča za djecu pod naslovom *MOJ VODIČ*, sedmoj u nizu edukativnih publikacija iz biblioteke „ARHIMIR“: vodič obuhvaća dio stalnoga postava

dostupnog javnosti (Pretpovijesna, Numizmatička i Egipatska zbirka, te lapidarij Muzeja) i njime se djeci pruža i mogućnost izrade različitih zadataka, sudjelovanja u nagradnoj igri i dr. (u planu je, također, i realizacija njegova elektroničkog izdanja). (M. Škarić).

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

M. Škarić

- Organizacija vodičke službe u kojoj sudjeluju i studenti arheologije (težište je na edukaciji vodiča u stručnom vođenju najčešće skupine, djece osnovnoškolskog uzrasta).
- Eksperimentalna istraživanja vodstava u okviru „fokus – grupa“, razrađena u suradnji s osnovnoškolskim nastavnikom Tomislavom Golubićem, s ciljem dobivanja povratne informacije o uspješnosti tematskih i stručnih vodstava.
- Suradnja u pedagoško - didaktičkom dijelu izložbe „Olimpizam“ u Muzeju narodne osvoboditve, u Mariboru (na izložbi su korišteni pojedini detalji izložbe „Zeusu u čast“, koju je 1998. realizirao Pedagoški odjel AMZ-a). (Maribor, 15. 4.).
- Povodom zajedničke međumuzejske edukativne igre „Original“ organizirana je izložba kojom se željelo ogovoriti na pitanje što je original, a što su kopija i krivotvorina. U tu svrhu izložena su bila dva egipatska sarkofaga, originalni oslikani drveni sarkofag i krivotvorina koja je u posjedu Muzeja više od 100 godina. Istovremeno je dogovoreno preuzimanje mumificiranog tijela iz „krivotvorenog“ sarkofaga od strane Odjela za antropologiju HAZU, zbog potrebe analiziranja tijela mumije.
- Mentorstvo osnovnoškolskim i srednjoškolskim učenicima u izradi zadanih programa koji su povezani sa zbirkama Muzeja te muzejskom pedagogu Denisu Dentlingu (Muzej Slavonije).
- Recenzija pedagoško-didaktičkih publikacija Arheološkog muzeja Istre i osmišljavanje formulara za najavu grupa putem Arhimirova portala, u svrhu što kvalitetnijeg posjeta školskih grupa Muzeju (primjena formulara planirana je u 2009. god.)

11.1. Vodstva

Stručnjaci Pretpovijesnog odjela održali su 22 vodstva po izložbama u Muzeju (D. Balen 9, J. Balen 4, L. Bakarić 1, S. Mihelić 3), od kojih 5 na stranom jeziku (J. Balen, S. Mihelić)

- 12 vodstava za stručnjake i za učenike osnovnih i srednjih škola, od kojih 2 na stranom jeziku (Ž. Demo)
- 20 vodstava grupa učenika po Muzeju. (I. Uranić).
- 7 vodstava (T. Bilić), 3 vodstva (I. Mirnik); 1 vodstvo na stranom jeziku (T. Bilić);
- 12 vodstava po muzejskim zbirka i izložbama (I. Radman-Livaja, D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj), od kojih 2 na stranom jeziku (I. Radman-Livaja).

Specijalna vodstva:

- Vodstvo po stalnom postavu Pretpovijesne zbirke za studente Odsjeka povijesti umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci i za studente povijesti Hrvatskih studija (D. Balen)
- Vodstva organizirana za kandidate stručnih ispita u okviru programa MUZEJI – MDC –KUSTOSI, na temu Stalni postav Pretpovijesne zbirke AMZ-a (D. Balen)
- Vodstva (novinara, kolega, građana) po izložbi *Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien*, u Hochdorf-u, 10 vodstava (D. Balen)
- Po Arheološkom parku Andautonija obavljeno je 120 vodstava (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj, s vanjskim suradnicima).
- Vodstvo veleposlanice Eman Moharram Arapske republike Egipat i savjetnika veleposlanstva Tareka Youssefa po novom postavu Egipatske zbirke (I. Uranić, A. Rendić-Miočević) i Nevena Pelicarića, veleposlanika RH u Španjolskoj (Ž.Demo).
- Posebna vodstva (Pedagoški odjel, M. Škarić) za polaznike dnevne bolnice Rebro (2), Vrapče (1), Jankomir (3), Vinogradske bolnice (2), bolnice „Sv. Ivan“ (2), Rehabilitacijskog centra „Orlovac“ (1), Doma umirovljenika Klaićeva (1).
- Nastavlja se izrada programa za nadopunu školskog nastavnog plana u sklopu HNOS-a.
- Pedagoški odjel organizirao je ukupno 356 vodstava (za ukupno 8500 učenika), što su ih realizirali kustosi i studenti arheologije (45 je obavila muzejska pedagoginja).

11.2. Predavanja

- Kolegij *Osnove muzejskog rada* na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu za studente 3. godine studija, ljetni semestar (J. Balen)
- Predavanje (D. Kušan Špalj) s naslovom „*Arheološki parkovi i muzeološki prezentirani arheološki lokaliteti*“, održano tijekom ljetnog semestra u okviru kolegija *Osnove muzejskog rada* na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, za studente 3. godine studija (J. Balen)
- Predavanja održana 11. 3. i 20. 5. na poslijediplomskom studiju povijesti na Hrvatskim studijima, iz nastavnog predmeta *Uvod u numizmatiku* (I. Mirnik).
- Predavanje o numizmatici održano 28. 11. diplomantima Filozofskog fakulteta u Zagrebu (I. Mirnik).
- Izlaganje s naslovom „Područje i uloga muzejskoga pedagoga u Hrvatskoj u kulturnom obrazovanju - Iskustva muzejskog pedagoga u Arheološkom muzeju u Zagrebu“, Split 13-15. 3. na međunarodnom znanstvenom skupu „Decentralizacija kulturne politike u Republici Hrvatskoj u europskom kontekstu“ (M. Škarić).
- Izlaganje s naslovom „Uloga muzejskoga pedagoga u poboljšanju učeničke motiviranosti- HNOS-MOM“, Ljubljana 21. 3. na međunarodnom skupu „Utvarjalnosti in inovativnosti u učenju“ (M. Škarić).
- Izlaganje s naslovom *Edukativni posrednički servis*, na V. skupu muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem održanom 29. 9. – 3. 10. na m/t „Marko Polo“ (M. Škarić).

11.3. Radionice i igraonice

- Nastavljen je rad na realizaciji projekta "Andautonija za djecu". Za najavljene grupe od 1. 5. do 31. 10. organizirane su radionice („mali arheolozi“, oblačenje u rimsku odjeću, rimske igre s loptom i žetonima, pisanje na voštanim pločicama i sl.), a organizirane su i proslave dječjih rođendana. Tijekom godine kroz igraonice i radionice prošlo je oko 3000 djece, a organizirane su i 2 proslave dječjih rođendana. (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj i vanjski suradnici).

- Realizirane su redovite radionice s različitim ciljanim skupinama (vrtićima, osnovnim i srednjim školama). Za osnovnoškolski uzrast najčešće su ostvarene kao dio vodstva po muzejskim izložbama, metodom koja se već stanovito vrijeme primjenjuje u radu s osnovnim školama i koja se pokazala najboljom za takvu ciljanu skupinu. Riječ je o vodstvu po samo jednoj zbirci Muzeja, a potom slijedi tematska radionica (primjerice vodstvo po Egipatskoj zbirci, nakon čega slijedi radionica „Pišemo i čitamo hijeroglif“). Dvije su radionice 27. 11. realizirane izvan Muzeja, u knjižnici Špansko-jug, 31. 3. i u knjižnici „Dubrava“, povodom održavanja manifestacije Mjesec knjige. Ukupno je organizirano 27 radionica. (M. Škarić).

11.4. Ostalo

- Organizirani su **Dani Andautonije**, tradicionalna manifestacija održana u Ščitarjevu 26. i 27. travnja. Tema je bila „Djeca u Andautoniji - od igre do škole“. Kroz izložbu na otvorenom te odgovarajuće radionice i igraonice prikazano je što su djeca radila u Andautoniji prije 2000 godina, čime su se igrala, kako su učila i sl. Posjetitelji su mogli isprobati pisanje na voštanim pločicama i računanje uz pomoć abakusa. Za djecu su organizirane lutkarske i likovne radionice, a mogli su sudjelovati i u raznim „rimskim igrama“ - s metalnim obručima, loptom, orasima i kockom, ili pak igrom u pješčenjaku oponašati rad arheologa. Kao i prijašnjih godina različiti obrtnici izrađivali su predmete na način kako se radilo i u rimsko vrijeme, a kao i ranijih godina moglo se isprobati više vrsta jela pripremljenih prema rimskim receptima. (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj).
- Nastavljena je realizacija projekta vizualnog identiteta Arheološkog parka Andautonija, u suradnji s Likovnim studijem iz Zagreba. Izrađeni su suveniri, popratne publikacije te nove informativne ploče u Arheološkom parku (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj)
- Organiziranje i provedba „Noći muzeja“ 25. 1. i „Međunarodnog dana muzeja“, 18. 5. (u tome je sudjelovala većina djelatnika Muzeja)
- Sudjelovanje u predstavljanju portala Ministarstva kulture „Hrvatska kulturna baština“ 4. 6. u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu i u prezentaciji geografskog atlasa za slijepe i slabovidne 30. 11. u Hrvatskoj knjižnici za slijepe (M. Škarić).
- Sponzorstvo: Muzej je donirao desetak rimskih suvenira Hrvatskom društvu klasičnih filologa - Državnom povjerenstvu za provedbu natjecanja iz klasičnih jezika, koji su dodijeljeni kao nagrade najboljim natjecateljima (Pula, 23-25. 4.).

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Press

- Informacije za različita njemačka sredstva javnog informiranja o izložbi *Dreitausend Jahre Vorgeschichte – Meisterwerke der Metallzeit im kontinentalen Kroatien* (D. Balen)
- Informacije za sredstva javnog informiranja u Makedoniji (televizijske postaje i tiskovine) o izložbi *Vučedol mit koji traje* (J. Balen)
- Informacije za tiskovine, radio i televiziju o izložbi *Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj* (J. Balen, S. Mihelić)
- O *Danima Andautonije* održanim 26. i 27. 4. te o Arheološkom parku Andautonija informacije u različitim elektronskim i tiskovnim medijima (HTV, 2. program hrvatskog radija, Radio postaja Sljeme, Radio Velika Gorica, Radio 101, Vjesnik, Večernji list, Novi list, Jutarnji list, Reporter, Turopoljski glasnik) (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj)
- Tiskovna konferencija u svezi zajedničkog projekta muzeja u Hrvatskoj pod nazivom „Original“, 15. 4. u Hrvatskom povijesnom muzeju. (M. Škarić)
- U Školskim novinama, br. 32. tekst o glavnoj temi V. skupa muzejskih pedagoga Hrvatske, što je ujedno bila i tema broja u časopisu „Muzej i škola“, Zagreb, 14. 10.
- List Slobodna Dalmacija 17. 9. “Đita: muzejski pedagogi zasjedaju na trajektu“ - opširan članak o radu muzejskih pedagoga (novinarka Ana Jerković).

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- Za HTV emisiju *Pola ure kulture* razgovor o izložbi Gradskog muzeja Karlovac *501 idol i Zlatno tele* (D. Balen)
- Za HTV emisije *Trenutak spoznaje*, za Radio postaju Sljeme te za emisije Hrvatskog radija razgovor o izložbi *Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja* (J. Balen)
- Za HTV emisiju *Dobro jutro Hrvatska* razgovor o izložbi *Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj* (S. Mihelić)
- Razgovor za radio postaju Krapina o projektu „Original“ u Arheološkom muzeju u Zagrebu (M. Škarić)

- Sudjelovanje u emisiji Hrvatskog radija „Zašto tako“ o tijeku rada V. skupa muzejskih pedagoga Hrvatske održanom na m/t „Marko Polo“. (M. Škarić)

12.3. Predavanja

Predavanje s power-point prezentacijom na temu izložbe u Hochdorfu (D. Balen)

12.4. Promocije i prezentacije

Na Međunarodnom sajmu turizma CROTOUR *08 u suradnji s HGK i TZ Grada Zagreba (Zagreb, 7.-11. 5.) održano je predstavljanje Muzeja (prezentacija promotivnih materijala, publikacija, suvenira, video projekcije).

12.7. Ostalo

- Manifestacija *Noć muzeja* održana je 25. siječnja: tom prigodom bio je održan raznovrstan program. Osim već tradicionalnih promotivnih aktivnosti - *Plakati- muzej Vam poklanja!*, *Vaše mišljenje nam je važno!* te prodaje muzejskih suvenira i publikacija, samo za tu prigodu postavljena je izložba *Vučedolska čizmica i priča o njoj - pet tisuća godina cipelarstva na izvorištu vučedolske kulture* te prezentacija *cindarele* - serije poštanskih maraka tiskanih povodom 110. obljetnice arheoloških iskopavanja na lokalitetu Vučedol kod Vukovara.
- U povodu Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja, na temu *Muzeji kao pokretači društvenih promjena i razvoja* održane su i video prezentacije - *Arheološki muzej u Zagrebu* i *Međunarodni dan muzeja* te niz prigodnih promotivnih akcija.

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

- Tiskanje propagandnog materijala za manifestaciju Dani Andautonije 2008. (plakat, deplijan i pozivnica) (D. Kušan Špalj, D. Nemeth-Ehrlich)
- Izrada suvenira Arheološkog parka Andautonija (šalice, majice za odrasle, pregače, torbe, blokovi, lutke i dr.), sve u suradnji s Likovnim studijem. Izrađene su i kopije rimskog nakita, suvenira Arheološkog parka (D. Nemeth-Ehrlich, D. Kušan Špalj).

U sklopu marketinškog djelovanja S. Mijač Božek sudjelovala je u slijedećim aktivnostima:

- Izrada pozivnica, plakata i drugih popratnih promotivnih materijala za različite muzejske izložbene projekte i manifestacije.
- Izrada novih suvenira - replika predmeta iz Egipatske zbirke
- Tiskanje nove promotivne „kartice“ s *Vučedolskom golubicom* za potrebe projekta *Mini-Cards*
- Priprema materijala (fotografija i teksta) za oglašavanje u novom broju *Poslovnog turističkog vodiča* u izdanju Poslovno turističkog foruma iz Zagreba.
- Redovita dostava muzejskih programskih aktivnosti za promotivne materijale TIC-a, Hrvatske turističke zajednice, *ZGinyourpocket-a* te za potrebe raznih web portala.
- Promotivna prodaja i prezentacija novih muzejskih suvenira i publikacija te akcije *Plakati - Muzej Vam poklanja!* i *Vaše mišljenje nam je važno!*, održane su povodom manifestacije *Noć muzeja*, 25. siječnja.
- Prezentacija projekta *MobileGuide* - muzejskog audio vodiča kroz stalni izložbeni postav Pretpovijesne, Egipatske, Numizmatičke te kroz novootvoreni dio postava Antičke zbirke, uz promotivnu podjelu besplatnih bonova.
- Izrada serije od 13 novih razglednica s motivima najznačajnijih predmeta iz muzejskog fundusa.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Muzej je posjetilo (stalni izložbeni postav i povremene izložbe), prema evidenciji o broju ulaznica, 16384 posjetitelja. Otvorenjima izložbi u Muzeju bilo je nazočno oko 1930 uzvanika. Na manifestacijama u Muzeju (*Noć muzeja*, *Dani Andautonije* i *Međunarodni dan muzeja*) bilo je 10880 posjetitelja. Arheološki park – Lapidarij Muzeja tijekom godine i Arheološki park Andautonija u Ščitarjevu od 1. 5. do 1. 11. razgledalo je oko 11500

posjetitelja. Muzejske izložbe u drugim sredinama posjetilo je ukupno 37717 osoba, od toga u Hrvatskoj 4737 (Osijek, Kaštela, Crikvenica, Sinj, Slavonski Brod, Šibenik) te u inozemstvu 32980 (Makedonija - Skopje, Njemačka – Hochdorf, SAD - Colorado Springs). Ukupan broj posjetitelja programa AMZ-a bio je 78411.

15. FINANCIJE

Ministarstvo kulture RH	- tereni	36,09 %
	- program	4,64 %
Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport		53,14 %
Vlastiti prihod		4,69 %
Donacije – ostalo		1,44 %